

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 232 — GOD. VI.

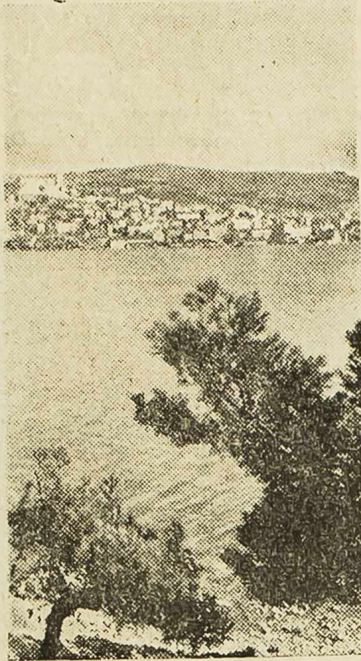
ŠIBENIK, 20. VELJAČE 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Uskoro sastanak komisije za odobrenje tarifnih pravilnika

Ovih dana započet će rad komisije za odobrenje tarifnih pravilnika privrednih organizacija, a koje su formirane pri NO općine i Kotarskom sindikalnom vijeću. Spomenute komisije će detaljno proanalizirati svaki pojedini tarifni pravilnik na koji će dati svoja zapažanja i eventualno izvršiti potrebne ispravke.

Gotovo sva manja poduzeća u šibenskom industrijskom bazenu završila su s izradom svojih tarifnih pravilnika za koje je vladalo veliko zanimanje kod radnika. Radni kolektivi u Lozovcu, Crnici i Razinama upravo diskutiraju o svojim tarifnim pravilnicima koji će biti uskoro dostavljeni komisiji na odobrenje.

ZAKAZAN JE PLENUM SRVI

Na posljednjoj sjednici Izvršnog odbora Saveza ratnih vojnih invalida kotara Šibenik, pored ostalog je zaključeno, da se 10. ožujka o. g. održi plenum ove organizacije. Na plenumu će biti raspravljani tekući problemi kotarske organizacije, a zatim će se razmotriti pitanje izgradnje kuglane i društvenih prostorija, kao i osnivanje kase uzajamne pomoći. Do saziva plenuma Kotarski odbor SRVI razmotrit će sadašnje stanje u organizacijama i izvršiti potrebne pripreme.

DACI POSJETILI TVORNICU ELEKTRODA I FEROLEGURA

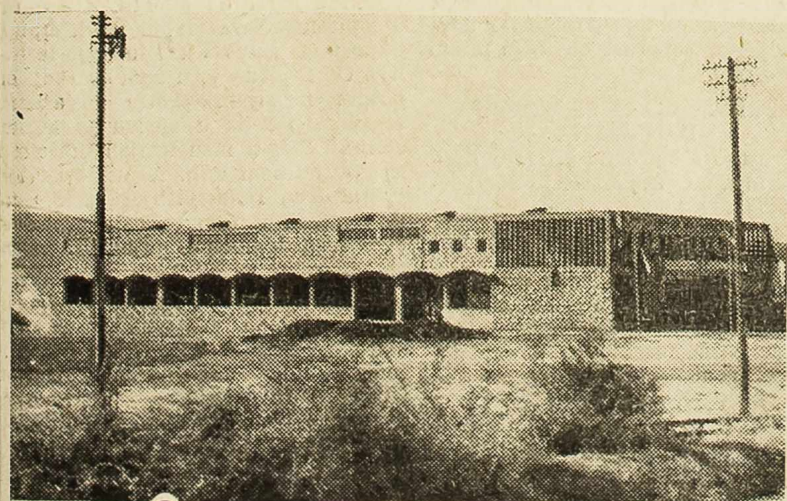
Prošlog tjedna učenici Srednje ekonomske škole posjetili su Tvornicu elektroda i ferolegura. Tom prilikom oni su s velikim zanimanjem razgledali tvorničke hale i strojevanje i upoznali se s procesom proizvodnje.

Poziv učesnicima u Oktobarskoj revoluciji

Svim učesnicima u velikim revolucionarnim događajima u Rusiji u Februarskoj i Oktobarskoj revoluciji, kao i borbama od 1918. do 1919., koji žive u Jugoslaviji, upućuje se poziv da pismenim putem jave svoje sadašnje mjesto prebivanja s točnom adresom, u cilju prikupljanja podataka za spomeniku, koja će se izdati povodom četrdeset godina Oktobarske revolucije.

Uz svoju adresu poslati i najosnovnije podatke o učesću u Oktobarskoj revoluciji.

Odgovor na ovaj poziv treba poslati najdalje do 1. ožujka ove godine na adresu: Odbor za izdavanje Spomenice 40 godina Oktobarske revolucije, Historijski arhiv CK SKJ, Beograd, Dečanska ulica br. 35.

Vinarija u Drnišu

Rad Narodnog odbora kotara

Donijeto niz rješenja privrednog značenja

Na posebnim sjednicama Kotarskog vijeća i Vijeća proizvođača Narodnog odbora kotara, koje su je veći broj rješenja privrednog

U svrhu razvitka stočarstva na kotaru donijeto je rješenje o osnivanju stanice za umjetno osjemenjivanje sa sjedištem u Kninu. Postojanje te stanice u mnogome će pridonijeti efikasnom mijenjanju postojećih zaostalosti u stočarstvu na području kotara. Također su donijeta pravila stanice. Vinogradarsko-voćarska proizvodnja na području kotara, s obzirom na klimatske i zemljišne uslove,

predstavlja osnovnu granu poljoprivrede. Dosašnje stanje i perspektivni razvoj ovih poljoprivrednih grana nametnulo je potrebu osnivanja vinogradarsko-voćarskog poslovnog saveza, koji će se baviti unapređenjem tih važnih grana za našu poljoprivredu. Zbog toga je donijeto rješenje o davanju odobrenja za osnivanje tog saveza. Isto tako su odobrena i pravila.

Između ostalog je izglasano rješenje o dodjeli investicionog zajma tvornici vijaka u Kninu u iznosu od 53,044.000 dinara. Ta sredstva će biti upotrebljena za plaćanje strojeva uvezenih iz Švicarske, koji se već nalaze u Kninu.

Za potpuno dovršenje TLM »Boris Kidrič« potrebno je oko 600 milijuna dinara. Tvornica će zatražiti zajam od 400 milijuna dinara, dok će ostatak sredstava osigurati Narodni odbor kotara. U tom smislu je donijeto rješenje, kojim se ovlašćuje predsjednik NO kotara da sklopi potrebni zajam. Na taj način, tvornica bi početkom 1958. godine pošla u proizvodnju punim kapacitetom.

Osim toga je prihvaćeno rješenje kojim se ovlašćuje predsjednik NO kotara da može sklopiti zajam u iznosu od 41 milijun dinara. Ta će se svota utrošiti za izgradnju stambene zgrade NO kotara.

Potom je donijeto rješenje kojim se prenosi u nadležnost narodnih odbora općina pregled završnih računa trgovačkih poduzeća, zanatskih radnja i zadruga na njihovim područjima.

Na sjednici Kotarskog vijeća donijeta je odluka o osnivanju sanitarnog inspektora NO kotara.

Pred općinske konferencije SSRN

Na nedavnom sastanku predsjedništva Kotarskog odbora SSRN raspravljalo se o pripremama pred konferencije SSRN u općinama Šibenskog kotara, kao i o proslavi Međunarodnog dana žena.

Pojedini članovi predsjedništva iznosili su svoja zapažanja o pripremama za općinske konferencije SSRN, pa je tom prilikom istaknuto da one nisu svagdje jednako izvršene. Bez sumnje najbolje stanje je na Primoštenskoj općini, gdje još do danas nisu završeni godišnji sastanci osnovnih organizacija SSRN u sedam sela. Slično stanje je i u Stankovačkoj općini. Rad na pripremama je prilično odmakao u općinama Skradin, Knin, Tijesno, Vodice i Drniš. Gotovo u svim osnovnim organizacijama SSRN na teritoriju Šibenika održani su godiš-

nji sastanci SSRN. Zaključeno je da se općinske konferencije SSRN održe najkasnije do 3. III. o. g. na kojima će prisustvovati narodni poslanici i članovi predsjedništva Kotarskog odbora SSRN Šibenik.

Na sastanku je također bilo riječi o ovogodišnjoj proslavi 8. ožujka — Dana žena, koju će organizirati Kotarski savez ženskih društava. Osim priredbi kulturno-umjetničkog sadržaja, najboljim radnicima bit će podijeljene nagrade, a u svim školama pisat će se zadaće o značaju tog dana, a koje će također biti nagrađene. Centralne proslave održat će se u onim mjestima, gdje su osnovana Društva žena.

Analiza godišnjih konferencija osnovnih organizacija SSRN

BROJNE SLABOSTI

Nedavno je Općinski odbor SSRN Šibenik upričio sastanak s novoizabranim predsjednicima i tajnicima osnovnih organizacija Socijalističkog saveza, na kome je izvršena analiza godišnjih konferencija i donijeti zaključci za daljnji rad osnovnih organizacija na području općine.

Za razliku od prošlogodišnjih konferencija osnovnih organizacija SSRN ove godine su one bile mnogo bolje posjećene. Međutim, neki odbori, pa i organizacije SK nisu uložili mnogo truda oko priprema. To dokazuje i činjenica da je na Gorici konferencija nekoliko puta odgađana zbog slabog odaziva članstva, a slično je bilo u Grebašćici, Konjevratima i Birnju. Tamoš-

nje organizacije SK nisu pridavale gotovo nikakvu važnost konferencijama. To je posljedica neispravnog odnosa prema organizaciji SSRN. Naime, članovi SK u tim mjestima još uvijek pogrešno smatraju da ne trebaju djelovati u toj općepolitičkoj organizaciji. One osnovne organizacije SSRN u kojima komunisti politički aktivno rade, pokazale su, naravno, daleko korisnije djelovanje, a i njihove konferencije su dale mnogo bolje rezultate.

Zapaženo je da mnoge osnovne organizacije nisu podnosile pismeni izvještaj o radu. Njihova rukovodstva su smatrala, da je dovoljno ako sa nekoliko riječi upoznaju članstvo organizacije o problemu prikupljanja članarine. Bilo je i takvih izvještaja iz kojih se nije moglo razabrati što su organizacije dosad učinile, iako su one imale i dobrih rezultata u svom radu. Osim toga, izvještaji u većini slučajeva nisu ukazali članstvu na zadatke u narednom vremenskom razdoblju.

Diskusije su dopunile uopćene i nepotpune izvještaje. Najviše se raspravljalo o komunalnoj izgradnji, političkom radu, zdravstvenim i socijalnim pitanjima, školstvu, elektrifikaciji i drugim problemima od interesa za naše ljude. Konstruktivna kritika je također došla do izražaja na godišnjim konferencijama. Diskutanti su, naime, zamjerali pojedinim rukovodiocima osnovnih organizacija SSRN za nedovoljnu aktivnost i neodržavanje masovnih sastanaka. Oni su također stavili primjedbe na nedovoljnu aktivnost pojedinih općinskih i kotarskih odbornika, a naro-

čito u odnosu na neredovito održavanje zborova birača. Međutim, bilo je i nezdruge kritike, kao u Birnju i Čvrčljavu, gdje su neki pojedinci negirali uspjehe u našoj socijalističkoj izgradnji. Naravno, da će organizacije SSRN u tim selima morati da razviju punu političku aktivnost u borbi protiv takvih i njima sličnih elemenata.

Odziv žena na godišnjim konferencijama nije zadovoljio, što se naročito odnosi na seoske organizacije. Aktivnost žena u nekim selima gotovo i ne postoji. Takva situacija zahtijeva da novoizabrana rukovodstva osnovnih organizacija ozbiljno razmisle o pronalaženju najprikladnijih oblika za aktivno uključivanje žena u rad organizacije Socijalističkog saveza.

Na sastanku predsjednika i tajnika bilo je govora i o narednim zadacima. Budući da programi rada nisu donošani na godišnjim konferencijama, to će nova rukovodstva odmah pristupiti njihovoj izradi. Oni će se zasnivati na diskusiji i potrebama dotične organizacije. Na masovnom sastanku članstvo će se upoznat s tim programima. Posvetit će se veća pažnja središnjem i učvršćenju osnovnih organizacija. Ne bi se smjelo dogoditi da čitav posao odbora obavlja samo jedno ili dva lica, već je potrebno izvršiti raspodjelu dužnosti. Članarina je još uvijek težak problem, pa će i njegovom rješavanju biti poklonjena ozbiljnija briga. Vodit će se računa i o proširenju organizacije. Upis novih članova je glavni zadatak koji ima da obave novoizabrana rukovodstva. Stanje na terenu u tom pogledu nije zadovoljavajuće. (Nastavak na 2. strani)

POVODOM III. KONGRESA Saveza boraca Hrvatske

Savez boraca Hrvatske održava u Zagrebu svoj III. kongres. Na njemu će se iznijeti rezultati koje su naše organizacije postigle od II. kongresa Saveza boraca Hrvatske i III. kongresa Saveza boraca Jugoslavije.

Iz materijala nedavno održane godišnje skupštine Saveza boraca kotara Šibenik, vidi se da je djelatnost organizacija Saveza boraca našeg područja bilo dosta živa, a rezultati raznovrsni. Uspjehi su se manifestirali u svestranoj aktivnosti, što su je organizacije razvijale u brizi za djecu, članove i porodice palih boraca, u radu na čuvanju i oživljavanju uspomena i tradicija iz Narodnooslobodilačke borbe i na izvanarmijskom vojnom odgoju naroda.

III. kongres Saveza boraca Jugoslavije i II. kongres Saveza boraca Hrvatske postavili su organizacijama kao jedan od prvih zadataka, brigu o porodicama palih boraca, o borcima NOR-a, a posebno o djeci palih boraca i žrtava fašističkog terora. Ta briga je u proteklom periodu znatno poboljšana.

Neke sa više, a druge sa manje uspjeha, naše organizacije su radile i pomagale na utvrđivanju prava djece palih boraca i žrtava fašističkog terora, koja proističu iz Zakona o penzijama i invalidinama, Uredbe o dječjim dodacima i t. d. One su pomagale i angažirale se oko sakupljanja potrebnih doku-

menata, kojima su se utvrđivala ta prava. Jednom riječju sačuvana je ideja o neophodnosti efikasne zaštite te djece, kao nacionalnog duga i obaveza prema njihovim poginulim roditeljima, davanjem prioriteta djeci prilikom smještaja, školovanja i zaposlenja.

Među najvažnije zadatke bila je svakako briga za školovanje djece palih boraca i žrtava fašističkog terora. No, iako još uvijek nepotpuno, ovaj problem je uz punu pomoć organa narodne vlasti uspješno zahvaćen i rješavan. Velik broj djece završio je razne škole i zenate, dok se danas na školovanju nalazi 1722 djece. Komuna je za održavanje djece na školovanju u 1956. godini utrošila oko 57 milijuna dinara. U 1957. godini predviđa se izvjesno povećanje broja djece na školovanju, pa tako i povećanje izdataka na oko 86 milijuna dinara.

No i pored toga, na ovom području ima dosta neriješenih slučajeva i to iz razloga što neke organizacije o ovom zadatku nisu vodile dovoljno brige, već su ga rješavale kampanjski, što je uvjetovalo da je 31 djeteta ostalo van školovanja, a 68 djece završilo je samo osnovnu školu. Bilo je i slučajeva da su pojedini nesavjesni staratelji koristili djecu za čuvanje stoke i druge seoske poslove i na taj način im onemogućili školovanje. Bilo je i (Nastavak na 2. strani)

Spomenik palim borcima u Zatonu

Iz zemlje i svijeta

NARODNA SKUPŠTINA SAZVANA ZA 25. VELJAČE — Predsjednik Savezne narodne skupštine Moša Pijade sazvao je sjednice Saveznog vijeća i Vijeća proizvođača za 25. veljače. Na dnevnom redu bit će, kako se predviđa, diskusija o principima zakonskih propisa o upravljanju, korištenju i gradnji stana nova. Pored toga, razmatrat će se i zakonski prijedlozi o eksproprijaciji i o izmjenama i dopunama Zakona o obradivanju napuštenog zemljišta.

SAVJETOVANJE U GLAVNOM ODBORU SSRN — Predsjedništvo Glavnog odbora SSRN Hrvatske priprema za 25. i 26. veljače šire savjetovanje o aktualnim privrednim problemima u Hrvatskoj.

PROGRAM PRIMJENE NUKLEARNE ENERGIJE — U Saveznoj industrijskoj komori, u odjeljenju za unapređenje proizvodnje, počela je ovih dana izrada višegodišnjeg perspektivnog programa primjene nuklearne energije u našoj industriji.

PREDSTAVNICI NAŠEG SINDI KATA U POLJSKOJ — U Varšavi je održan sastanak delegacije Centralnog vijeća Saveza sindikata Jugoslavije sa sindikalnim aktivom Var save. Na ovom sastanku članovi jugoslavenske delegacije upoznali su se s problematikom rada i organizacionom strukturom Saveza poljskih sindikata.

POLITIČKI KOMITET UN RAZMATRA PROBLEM CIPRA — Politički komitet UN počeo je da razmatra problem Cipra. Ovaj predmet nije nov za Ujedinjene narode, jer se ciparski problem nalazio na dnevnom redu skupštine još 1955. godine. Brojni pokušaji da se riješi ovaj spor ostali su do sada bez uspjeha. UN sada ponovo pokušavaju da pronađu neki kompromis.

ALŽIRCI SU SPREMNI DA PROVEDU REZOLUCIJU UN — Alžirski front Nacionalnog oslobođenja saopćio je, da je spreman da provede rezoluciju Političkog komiteta Ujedinenih naroda u život i da stupi u pregovore sa Francuskom radi rješavanja alžirskog problema na bazi priznanja nezavisnosti Alžira.

POVODOM III. KONGRESA Saveza boraca Hrvatske

(Nastavak sa 1. strane)

drugi subjektivni teškoća. Pred nama nesumnjivo ostaje zadatak da svaki slučaj evidentiramo i da prema prilikama tražimo rješenje da dijete doškolujemo i osposobimo za samostalan život.

U mnogim našim organizacijama, a posebno u Šibeniku i Kninu, praksa je da se prilikom proslava naših nacionalnih praznika posjećuju djeca palih boraca, održavaju sa njima razgovori i da ih se poziva na svečanosti. U školama se tih dana održavaju predavanja i prikazuju filmovi iz našeg života, Lijep običaj, koji treba njegovati i dalje razvijati.

Malo smo učinili na odgoju djece palih boraca i žrtava fašističkog terora. To je uglavnom prepušteno školama i domovima, često i nesavjesnim pojedincima. Na odgoju te djece, njihovom uključivanju u privredu i omladinske organizacije, radilo se prigodno i bez određenog sistema. Isto tako malo smo se brinuli o kvaliteti i rezultatima njihova učenja, o njihovom odnosu prema radu i ispunjavanju njihovih obaveza prema zajednici, te je na ovom području bilo negativnih pojava.

Naše organizacije su postigle prilične rezultate u razvijanju tradicija Narodnooslobodilačkog rata, u čuvanju i njegovanju uspomena na dane borbe, pa i drugove i žrtve fašističkog terora. Naravno aktivnost su pokazale organizacije na području Kninske općine. One su podigle 4 spomenika, 4 kosturnice, a postavile su i 5 spomen-ploča. Lijep spomenik podigla je i organizacija u Kistanjama. U Šibeniku je također podignuta zajednička kosturnica u koju su prenijeti posmrtni ostaci mnogih palih boraca i žrtava fašističkog terora, a nedavno i ostaci poginulog Narodnog heroja Slobodana Macure. U tim akcijama učestvovalo je gotovo sav narod našeg područja.

Masovnim učesćem na proslavama, skupovima i akademijama, borci i narod našeg područja slavili su značajne datume naše historije. Tih dana su uređivani grobovi palih boraca na koje su istovremeno polagani vijenci i cvijeće.

Prošle godine naročito je svečano proslavljen Dan borca. U gotovo svim općinskim centrima održane su svečane akademije, izložbe, a upriličeni su i partizanski marševi. Naročito velike svečanosti organizirane su u Kninu i Šibeniku. Na Kninskom polju je tog dana otkriven spomenik te izvršena sahrana posmrtnih ostataka 46 poginulih boraca.

Organizacije Saveza boraca pridružile su bitnu pomoć vanarmijskom vojnom odgoju omladine, koja se provodi isključivo na logorovanjima.

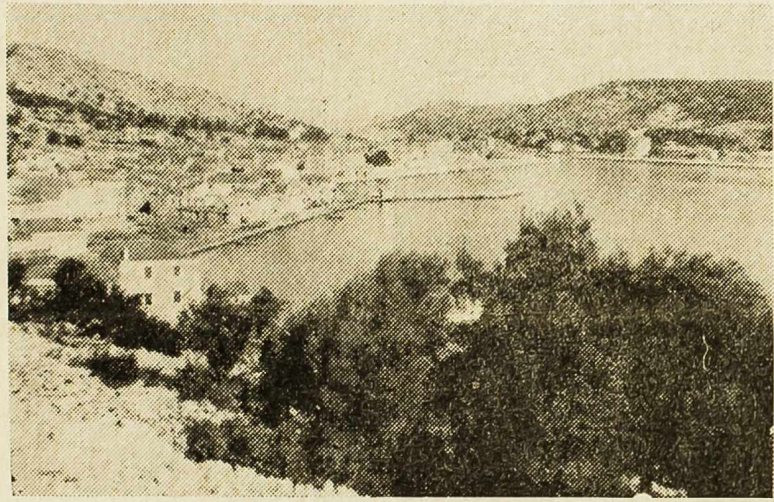
U svibnju 1955. improviziran je napad na Šibenik. Ta vježba je uspješno izvršena i u njoj je sudjelovalo oko 2000 članova organizacije Saveza boraca.

Učešće naroda Šibenskog kotara, kako u predrevolucionarnim akcijama tako i u Narodnooslobodilačkoj borbi je gotovo stopototno. Međutim, do danas se malo učinilo na pisanju te slavne historije, na sređivanju već postojećeg materijala i otvaranju muzeja NOB-a. Posebnu ulogu izvršio je grad Šibenik u kojem je strijeljan Rade Končar i mnogi drugi revolucionarni i rodoljubi. Ali ni do danas nije podignut spomenik dostojan tih velikana i heroja.

Treba istaknuti da su neke organizacije Saveza boraca nesredene, a naročito one u selima. Ne postoji evidencija članstva, ne prikuplja se članarina, dok velik broj članova ne posjeduje značke i članske knjižice. Osim toga, nije bilo jednog sistematskog rada na omasovljenju organizacija Saveza boraca zbog čega su mnoge, i pored masovnog učešća našeg naroda u NOP-u i Narodnooslobodilačkom ratu, male, začahurene i neaktivne.

Neka zato ovo kongresno vrijeme da podstrek organizacijama Saveza boraca na našem području za nov zamah u radu na izvršenju zadataka, koje će nam postaviti III. kongres Saveza boraca Hrvatske.

T. Dean

Tijesno: Panorama

Vijesti iz Kistanja

Rad masovnih organizacija

Ovih dana privode se kraju sastanci organizacija SSRN po selima općine Kistanja, na kojima se iznose izvještaji o sadašnjem radu kao i planovi rada za 1957. god. Najviše se pretresaju lokalna pitanja. Kao jedno od najboljih pitanja organizacija SSRN je politički rad sa masama. Premda je bilo uspješno, ipak se može reći da rad na političkom polju kroz 1956. god. nije zadovoljavajući. Rezultat je toga, da se štampa vrlo malo koristi. Ne posvećuje se pažnja širenju štampe, postojanje čitaonica se gotovo ne osjeća.

I organizacije SK održavaju svoje godišnje konferencije. Osnovna organizacija SK u Kistanjama, a to vrijedi i za ostale organizacije, nije imala nekih značajnijih rezultata. Društvo »Prosvjeta« a donikle i Narodno sveučilište, jedini su pokazali veću aktivnost.

Zašto se ne pristupi otvaranju školskih mliječnih kuhinja, to je pitanje o kojem se mnogo diskutira. Ima tu i neopravdanih, a i opravdanih razloga. Općinski odbor Crvenog križa mnogo se zalagao u tom pravcu. To nije išlo glatko. Još i sada nedostaje hrane za preko 800 djece na općini. Iako je odbor DCK više puta pismeno i usmeno urgirao kod Kotarskog DCK Šibenik, stvar još nije riješena. Ne može se hrana do kraja i u potpunosti raspodijeliti dok sve ne stigne. Ono što je dobitno, raspodijeljeno je. Ali ima i tu teškoća. Ima n. pr. učitelja koji su odbili da drže školske kuhinje i ako im je sve dato: novac za čistačicu, drva i dr.

Ali eto i još goreg jada. Prilikom prijema hrane u Kistanje, od 22 vreće kukuruza primljeno je 85% pokvareno, pa to više nije za upotrebu.

B. P.

Iako je prošlo već dvanaest godina od završetka rata, ipak se još uvijek na nekim mjestima u Devrskama i Kistanjama mogu vidjeti parole, koje je okupator ispicao. Smatramo da je krajnje vrijeme da se one već jednom skinu sa javnih mjesta.

Čistoća u mjestu ne održava se baš u redu. Česta je slika da smeće stoji po nekoliko dana po dvorištima i drugim mjestima, što svakako nije higijenski. Iako postoji određeno lice za održavanje čistoće, ono nije, bez pomoći mještana, u stanju da je održava. Stoga bi trebalo da se smeće iznosi u posudama i predaje posudaču, kako bi on mogao na vrijeme da ga smjesti negdje izvan sela.

Mnogo se diskutiralo o izgradnji javnog nužnika, ali dosad u tom pogledu nije bilo nikakvih rezultata. To pitanje bilo je iznijeto nedavno na sastanku osnovne organizacije SSRN, na kojem su pojedini članovi kritizirali mjerodavne faktore da taj problem konačno skinu s dnevnog reda.

U Kistanjama postoji zdravstvena stanica sa potrebnim kadrom, rentgen aparatom i drugim instrumentima. Ranije je postojala i ljekarna, ali je unutra nekoliko mjeseci zatvorena, tako da su mještani prisiljeni nabavljati lijekove u Kninu ili Šibeniku. Trebalo bi ponovo parirati na tome da se otvori ljekarna i da ona bude snabdjevena svim potrebnim lijekovima.

Ima prigovora i na račun prodaje kruha. Brašno se nabavlja u Kninu, a cijena kruhu, koji se peče u mjesnoj pekarnici, iznosi 53 dinara

Malo razgovora s pravnicima

Aktivnost Udruženja pravnika u posljednje vrijeme privlači pažnju. Nije bilo davno, kad se za ovo udruženje u gradu nije gotovo ni znalo, a danas nije neobično, kad se na oglasnoj ploči Društvenog doma pojave obavijesti, kroz koje se tek površno može pratiti rad pravnika. Tako je do konca prošlog tjedna čitavih petnaest dana stajala obavijest o predavanjima, koje je udruženje u suglasnosti s NO kotara i općine organiziralo za upravne službenike u gradu.

To je bio povod da se naš saradnik obratio drugovima iz uprave udruženja, da mu nešto kažu o svom radu.

Neki fragmenti razgovora su pribilježeni, pa te zabilješke donosimo.

— Čim je u Narodnoj skupštini izglasan Zakon o općem upravnom postupku, stali smo na stanovište da je baš naše udruženje pozvano da doprinese što je moguće više njegovoj uspješnoj primjeni. Ovih deset predavanja, koje smo organizirali te ih održali od 4. do 15. o. mj., prilog su tome. — Zadovoljni smo s posjetom, a kako su zadovoljni oni koji su slušali predavanja, to bi oni mogli najbolje reći.

— U prosincu smo za građane održali jedno predavanje o principima novog zakona o nasljeđivanju. Za predavanje je bilo interesa, s obzirom da se radilo o zakonu, koji je ozbiljno izmijenio dosadašnji red u nasljeđivanju. Inače, popularizacija prava je jedan od zadataka našeg udruženja. Na jednom sastanku, koji je sazvala komisija za idejno politički rad Općinskog odbora SSRN, udruženje se odazvalo da učestvuje u ostvarenju plana rada ove komisije, onim dijelom, koliko se to bude odnosilo na pravnu materiju.

— Zelite čuti i o našoj zabavi? Eto, to je prvi put da su pravnici u Šibeniku priredili svoju zabavu. Kad se radi, onda treba misliti i

na razvijanje društveno-zabavnog života kod članstva.

— Ne, ne bi bilo smisla o tim našim sastancima govoriti kao o nekim posebnim sastancima. »Pravničkim utorkom« smo ih nazivali iz tehničkih razloga. Inače to su obični radni sastanci, na kojima svaki član može iznositi na diskusiju ne samo pravne, već i opće društvene probleme. Ili, kako je netko na jednom sastanku spomenuo, od nogometa do Marksa.

Na jednom od ovih sastanaka posjetio nas je i predsjednik NO-a kotara i narodni zastupnik drug Petar Škarica.

Ovi sastanci su za naše udruženje veoma značajni, jer smo zapravo preko njih probudili rad u udruženju, a smatramo da oni mogu najviše pridonijeti i ostvarenju osnovne svrhe udruženja.

— Naši neposredni zadaci? Za sada smatramo najvažnijim pripremiti pravnike za primjenu Zakona o parničnom postupku, jednog od do sada najvećih i najznačajnijih zakona, koji se odnose na rad pravosudnih organa. Kako ćemo tu stvar urediti, trebamo se dogovoriti s cjelokupnim članstvom. — Osim toga priprema se II. kongres pravnik Jugoslavije, koji bi se imao održati u lipnju ove godine u Zagrebu. I za to se treba spremati. Zatim godišnja skupština...

— Točno je da ranije gotovo ni-

Iz Vodica

SLAB RAD OSNOVNE ORGANIZACIJE SSRN

U Vodicama je održana godišnja konferencija osnovne organizacije Socijalističkog saveza na kojoj je konstatirano, da rad u protekloj godini nije bio zadovoljavajući. Krivica uglavnom leži na rukovodstvu te organizacije, koje nije poduzimalo odgovarajuće mjere.

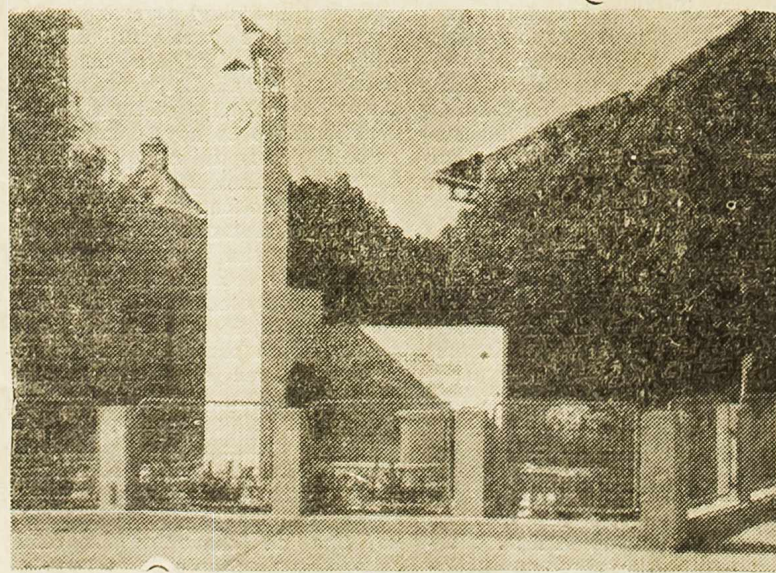
Ostale društvene organizacije mjesta djelovale su s prilično uspjeha, koji bi bio sigurno bolji da je više pomoći od strane organizacije SSRN. U novo rukovodstvo izabrani su najaktivniji ljudi, što predstavlja garanciju da će rad u ovoj godini biti plodniji.

TRIBUNJ BEZ DNEVNE ŠTAMPE
Selo Tribunj, koje broji preko 1500 stanovnika i u kojem djeluje nekoliko društvenih organizacija, škola i poljoprivreda zadruga, danas ne prima ni jedan primjerak dnevne štampe. Jedino je poljoprivredna zadruga pretplaćena na »Šibenski list« a dva lica primaju »Gospodarski list«. Zbog svega toga i čitaonica, koja je ranije osnovana, danas ne djeluje.

Poznato je da poljoprivredne zadruge na našem kotaru snabdijevaju čitaonice štampom iz kulturno-prosvjetnih fondova, pa se postavlja pitanje u što troši sredstva iz tog fonda mjesna zadruga. U vezi s tim na odgovornim faktorima ovog sela je da o tome pvedu računa i nađu pogodno rješenje.

SVEČANA AKADEMIJA UOČI 8. MARTA

Povodom 8. marta — Dana žena organizacija »Napredna žena« u Vodicama upriličit će svečanu akademiju, na kojoj će nastupiti učenički osmogodišnje škole sa vlastitim programom. Toga dana bit će organizirano i zabavno večer.

Kistanje: Spomenik palim borcima

pisma GRADANA

Gdje su dodaci za teže uvjete rada

šta nismo radili. Nije bilo ni uvjeta. Od kada postoji Društveni dom, u koji je uklopljeno i naše udruženje, ali bez, da tako kažemo, prava na stan (još nemamo prostorije za upravu!) — krenuo je i naš rad. Ranije smo bili primorani da se sastajemo u uredskim prostorijama sudske zgrade, pa sjedeći po raspravnim dvoranama nikako nismo uspijevali razbiti onu poslovnu atmosferu, koja te prostorije nikad zapravo ne napušta.

— U domu je prijatno. Imamo li kakovih prigovora? Zapravo ne. I-pak, velika je šteta što je čitaonica zanemarena, odnosno što se uopće nije uspjelo organizirati je i razviti. I još bi trebalo jednu stvar riješiti. Razviti u društvenom smislu zajedničku djelatnost pojedinih udruženja članova doma kroz Društveni dom.

Motiv iz Vodica

Brojne slabosti

(Nastavak sa 1. strane)

U Zatonu, na pr., postoji oko 800 birača, dok je u organizaciju SSRN učlanjeno svega 300 lica. Slično je stanje u Bilicama i još nekim selima.

Osnovne organizacije razmotrit će rad društvenih organizacija na svom području, te će im pružiti podršku u cilju omasovljenja i boljeg rada. One će također pomoći otvaranje čitaonica i nastojati da novine i štampu koristi sto veći broj ljudi. Naše organizacije će, osim toga, raditi na prosvjećivanju naroda. One će, češće pozivati liječnike, pravnike, agronome i druge stručnjake da narodu održavaju aktualna predavanja. U tome će im dati podršku i Općinski odbor Socijalističkog saveza. Radit će se i na pružanju pomoći ženama u radnom odnosu i pedagoškom odgoju roditelja. Organizacije će dati inicijativu da se pri osmogodišnjim školama osnuju sekcije za pomoć slabim učenicima. One će se aktivno založiti u cilju osnivanja i učvršćenja društava žena, kao i društva »Naša djeca« u gradu i selu. Pomoći će nastojanja na zdravstvenom i domaćinskom prosvjećivanju žena na selu. Na izgradnji dječjeg igrališta sudjelovat će aktivno članovi Socijalističkog saveza.

Iz Knina

PREKO 400 LICA NA PREDAVANJU U NARODNOM SVEUČILIŠTU

Narodno sveučilište u Kninu organiziralo je predavanje iz oblasti zdravstvenog prosvjećivanja. Liječnik dr. Mirko Knežević govorio je u Domu JNA o temi »Tuberkuloza — opasna zarazna bolest«. Predavanje je bilo popraćeno projekcijama, a prisustvovalo je preko 400 osoba.

PRIPREME ZA PROSLAVU DANA ŽENA

Društvo »Napredna žena« u Kninu i mjesne organizacije Socijalističkog saveza vrše pripreme za ovogodišnju proslavu 8. marta — Dana žena.

Predviđeno je da se u gradu održi svečana akademija sa kulturno-prosvjetnim programom. Slične priredbe pripremaju se u mnogim selima na području općine.

2000 DJECE U ŠKOLSKIM KUHINJAMA

Na području Kninske općine radi 16 školskih kuhinja u kojima 2000 djece dobivaju mlijeko, kruh i sir. Hranu je dodijelio Općinski odbor Crvenog križa u Kninu.

Poznato je, da svi prosvjetni radnici, koji rade pod težim uvjetima imaju izvjesne dodatne priručnosti. To se pitanje u mnogim općinama riješilo, ali u Oklajskoj općini to nije riješeno, iako je ovaj kraj prilično zabačen.

Iznosim svoj primjer, a vjerujem da ima još pojedinaca, koji su pogodeni kao i ja. Radim u jednoj šestogodišnjoj školi sa pet razreda u isto vrijeme, t. j. u jednom odjeljenju. Budući je premlen broj djece, to ne mogu raditi u dva turnusa, jer se takav rad ne honorira; a pitam se kako je raditi jednovremeno sa pet razreda? Život u selu je zbilja težak za obitelj sa malim djetetom. Nema pitke vode, selo udaljeno od Oklaja sedam do osam km, a stan ne odgovara za obitelj ni po svojoj veličini ni po higijenskim uvjetima. Zbog toga sam prisiljen stanovati u Oklaju i svaki dan pješati 14 do 15 km. Mislim, da su to realni razlozi, koje treba uzeti u obzir prilikom davanja plaća za teže uslove rada.

Naša općina je predložila NO-u kotaru da se dađu dopunske plaće za teže uslove rada, koje se odnose na prosvjetne radnike. Zanima me zašto kotar to pitanje nije riješio? Izgleda, da se malo misli na ljude koji se žrtvuju i rade u najzabavnijim našim selima.

Davor Knežević

Više pažnje

Untrag nekoliko dana došao sam po službenom poslu u Vačane. 12. o. mj. trebao sam otputovati, da bi na vrijeme stigao u svoj garnizon. Kako kroz Vačane saobraća autobusna pruga Zadar — Split, odlučio sam da se tim autobusom prevezem do Splita. Međutim, na moje veliko iznenađenje, kola nisu stala, iako je tu određena autobusna stanica. Uslijed toga u garnizon sam stigao jedan dan kasnije.

Smatram za potrebno da istaknem, da bi se povelu više računa o ukrcavanju u autobus vojnih lica, koja inače nemaju na raspolaganju dovoljno vremena da mogu čekati drugi dan za odlazak.

Ambroz Beneta

TANASIJA LEŽAIĆ

Nakon duge i teške bolesti preminuo je u Kistanjama 10. o. mj. drug Tanasija Ležaić, predsjednik Narodnog odbora Kistanje. Njegovom smrću naš Savez komunista izgubio je vrijednog i odanog člana, koji je gotovo čitav svoj život posvetio borbi protiv klasnog neprijatelja i izgradnji boljeg života radnog naroda.

Rođen je u Devrskama 1912. godine u siromašnoj seljačkoj obitelji. Od malih nogu morao je da zarađuje najosnovnija sredstva za život. Za vrijeme protunarodnih režima u bivšoj Jugoslaviji njegove simpatije bile su na strani potlačenog naroda i KPJ, koja je jedina istinski zastupala interese radnih ljudi.

Kad je 1941. godine KPJ pozvala narod na oružani ustanak, drug Tanasija priključio se NOP-u pripremajući u svom rodnom kraju teren za širu akciju borbe protiv fašizma. No u siječnju 1942. izdajom je uhaćen od talijanskih fašista. Iako je podvrgnut strahovitom mučenju, fašisti nisu uspjeli od njega ništa saznati. Nakon nekoliko dana drug Tanasija je sa grupom od još 17 drugova odveden u istražni zatvor u Zadru, a odatle, je prebačen sa grupom u Šibenik gdje je dva puta izveden pred specijalni sud. Nedostatak dokaza i dobro držanje pred klasnim neprijateljem spasilo je živote čitavoj grupi. U listopadu 1942. drug Ležaić je odveden u logor na Molatu, a zatim u koncentracioni logor u Italiju, gdje ga je zatekla kapitulacija Italije. U logoru je njegov rad bio prozet mržnjom protiv fašizma. Zbog svog rada u logoru je mučen, ali fašisti nisu uspjeli uništiti njegov borbeni duh. Kapitulacijom Italije drug Tanasija bježi iz logora i nakon velikih teškoća prebaca se u domovinu, gdje je nastao raditi za NOB-e.

Nakon oslobođenja drug Tanasija je predano radio na obnovi i izgradnji naše zemlje, vršeći razne funkcije u organima narodne vlasti i privrednim ustanovama. Za svoj nesebičan rad odlikovan je Ordenom Bratstva i jedinstva II. reda i Ordenom zasluge za narod III. reda.

Neka je vječna slava drugu Tanasiji Ležaiću!

AKTUELNE TEME

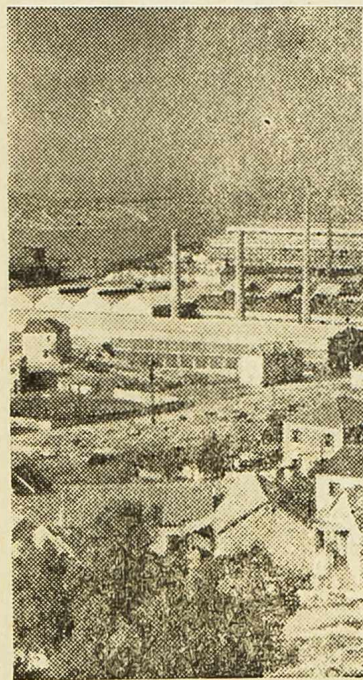
Porast plaća uporedo sa porastom dohotka privredne organizacije

Sadašnji platni sistem sa političkim »blokiranom nadnicom« nije djelovao na veće zalaganje radnika u povećanje produktivnosti rada, a upoređivo zaposlenost, volumen proizvodnje i produktivnost po zaposlenom licu, možemo da konstataciji da ne postoji među njima razmjera. Tako je na primjer u prošloj godini, ako 1939. godinu zmemo s indeksom 100, indeks zaposlenih lica iznosio 332, proizvodnja 261 a produktivnosti 78,71/100. Ovih cifara se jasno vidi da je rastao broj zaposlenih radnika nego obim proizvodnje, a to imalo za posljedicu padanje produktivnosti rada ispod predratne slijedećeg sistema »blokiranom nadnicom« poduzećima su bile vezane ruke u vođenju vlastite tarifarne politike u skladu sa proizvodnjom. Nevoljna stimulacija kroz politiku ugrađivanja utjecaja je ne samo na obim proizvodnje i produktivnost rada nego i na veliku fluktivnost radne snage.

Da bi se uklonile ove slabosti i poduzećima omogućilo slobodnije raspolaganje stvorenim prihodima u ovoj godini se predviđaju izmjene u raspodjeli ukupnog prihoda privrednih organizacija. Kao i dosada dohodak će ostati kao osnova prilikom raspodjele, samo će poduzećima ostati više sredstava sa kojima ona mogu samostalno da raspolažu. Do sada takozvana sredstva na slobodnom raspolaganju su u krajnjim linijama imala namjenski karakter jer je mnogim propisima bilo predviđeno na šta ne smiju da se utroše. Ubuduće privredne organizacije će moći ta sredstva da upotrebe za premiranje, povećanje plaća radnika i službenika tokom godine, što do sada nisu mogle da rade, ili u bilo koje druge svrhe.

Radi što efikasnijeg djelovanja izmjena u raspodjeli dohotka predviđaju se dva načina njegove raspodjele. U jednu grupu bi došle industrija, rudarstvo, spoljna trgovina i saobraćaj, a u drugu poljoprivreda, gradinarstvo, zanatstvo, trgovina, ugostiteljstvo, turizam, drumski i lokalni saobraćaj i komunalna poduzeća.

U prvoj grupi plaće će se izdvajati neposredno iz dohotka, s tim što su poduzeća dužna da podmiru obaveze kao što su materijalni troškovi, amortizacija, kamata na osnovna i obrtna sredstva i druge. Ukoliko su poduzeća ostvarila veći dohodak nego prošle godine ona mogu razmjerno povećanju dohotka

da povećaju i realna primanja radnika i službenika. Ako pak poduzeće ne bude u stanju da ostvari prihode na prošlogodišnjem nivou tako da nije u stanju da osigura plaće po tarifnom pravilniku ili u stanju da osigura samo u visini tarifnih pravilnika, onda će se primjenjivati propisi koji su važili u prošloj godini, kako ne bi došlo do smanjenja prinadležnosti radnika i službenika.

Druga grupa privrednih grana također će moći da povećava plaće radnika i službenika u skladu sa porastom dohotka. Budući da se u ovoj grupi, donekle, drugojačije vrši raspodjela dohotka i dobiti, predviđa se opozivanje ličnih prihoda radnika u korist lokalne zajednice kako bi se i njoj stvorila potrebna materijalna baza za razvoj samouprave.

Nema sumnje da će izmjene u raspodjeli ukupnog prihoda omogućiti poduzećima da raspolažu slobodnije i u većoj mjeri sredstvima koja su stvorili, te će to pozitivno utjecati na radnike, tehničke kadar i druge službenika da se bore za veću produktivnost rada. Ove promjene ne će djelovati samo u pravcu individualne stimulacije nego i kolektivne, koja je bila zanemarena pošto poduzeća nisu raspolagala sredstvima o čijoj bi raspodjeli mogli da odlučuju sami kolektivni.

Petar Dondević
tajnik TD Murter

Ivan Stojilković

Moglo je i točnije

U prošlom broju »Sibenskog lista« objavljen je članak povodom podišnje skupštine Turističkog društva Murter pod naslovom »Moglo je i bolje«. U spomenotom članku kritizira se rad našeg društva i ne samo to, već se iznašaju stvari, koje nemaju ni trunke istine i više su nego apurdne.

Članak nas začuđuje, što je u suštini suprotnosti onoga što je iznijeto na našoj skupštini i što se oglašava baš onda, kad je naše društvo postiglo najviše uspjeha od ovog osnutka.

U članku se navodi, da je slab rad društva utjecao na veći priliv turista. Ovakva konstatacija je naravno smiješna svima onima, koji znaju, kakve je sve napore činilo ovo društvo u prošloj ljetnoj sezoni, da bi našim gostima

boravak u Murteru bio što udobniji. Vjerujem, da je malo turističkih društava u našoj zemlji, koja su se sukobljavala s problemima kao što je to bio slučaj s našim društvom. Mislim da je dovoljno navesti, da smo bili glavni inicijatori oformljenja nove poljoprivredne zadruge, stavili smo u pogon električnu centralu, ponovno pokrenuli rad kina, otvorili lokal, kupili novu harmoniku za mjesne potrebe i t. d., i t. d. Jednom riječju ponovno smo pokrenuli kulturni, a i ekonomski život mjesta. Ako ovdje dodam, da smo u prošloj godini imali i najveći broj turista, koji su po prvi put smješteni u kućnoj radinosti, onda se takav rad može samo poželjeti.

Dalje se u članku navodi da je »svega« ubrano 120.000 Din za boravišnu taksu. Ne znam zašto ono »svega«? Valjda za autora članka malo, a mi smo s ovom svotom više nego zadovoljni, a s tim više što su to naši prvi prihodi ove vrste kroz 20 godina turističke djelatnosti u mjestu. Dalje se još iznosi, da nam je mjesna poljoprivredna zadruga poklonila izvjesnu sumu novca, pa da se danas u društvenoj blagajni nalazi milijun i po Din. I ova tvrdnja daleko je od istine. Kamo sreće, da je naša zadruga toliko jaka da nas može pomoći. Istina je da smo je moralno i materijalno pomogli, da bi se što prije osamostalila.

Sve ono što se učinilo u našem mjestu kroz protekle dvije godine, to je jedino učinilo naše društvo prema svojim realnim mogućnostima.

To sam iznio zato, da bi javnost bila upoznata sa pravim stanjem rada i napora našeg društva kroz proteklu 1956. godinu.

Za naše poljoprivrednike Ishrana i njega stoke

Zimski period, naročito druga olovina zime, od velikog je značaja za uspjeh u stočarskoj proizvodnji. Specijalni zimski uslovi traže odgovarajuća rješenja u pogledu ishrane, smještaja, njega i korišćenja stoke.

Osnovno pitanje u našem stočarstvu je ishrana stoke naročito preko zime. Brojno stanje stoke i kvaliteta u stočarskoj proizvodnji zavisi od krmne baze. Ishrana stoke je akutno postavlja naročito u zimskom periodu, u drugoj polovini zime i ranom proljeću. U zimskom periodu, ishrana je oskudna, lošeg kvaliteta, pa se uslijed toga javljaju i posljedice: stoka preko zime oslabi, podložna je u većoj mjeri raznim oboljenjima pa su i ubici znatni. Prije svega posebnu pažnju treba pokloniti ishrani prirodnih stoke kod svih vrsta a naročito bređih životinja i dojlja.

Potreba za ishranom kod ovih životinja su povećane sa razvojem mladunčadi. Tu je potrebno davati stoci pored dobrog sijena još i koncentrata. Kod radne stoke ishranu treba regulirati prema tome u kojoj se mjeri stoka koristi za radove. U zimskom periodu radovi u poljoprivredi obično su smanjeni, pa i količina hrane može biti prema tome manja. Ali svakako

dovoljan da se radna stoka održi u potrebnoj kondiciji i sposoban za radove u rano proljeće. Pitanje ishrane stoke u zimskom periodu rješava se zimi, već stalnom proizvodnjom preko cijele godine. U vezi s ishranom stoke preko zime treba istaći i važnost samog odabiranja stoke u jesen sa kojom će se zamisliti. Pogrešno je ostaviti preko zime stoku za koju nije osigurana ishrana.

U zimskom periodu vremenske prilike prisiljavaju da se stoka mora držati u stajama, da bi se zaštitila od hladnoće i nepogoda. To držanje stoke u zatvorenom prostoru u svakom slučaju mora imati i nepovoljnih utjecaja na stočno zdravlje i treba nastojati da se ti negativni utjecaji stajskog držanja što je moguće više ublaže i otklone.

Zajedničko boravljenje većeg životinja u stajama omogućuje lakše prenošenje izvjesnih bolesti, zaraznih ili parazitarnih. Slabija ishrana stoke preko zime omogućava i jači razvoj izvjesnih bolesti koje bi kod bolje ishrane ostale bez težih posljedica. Takav je naročito slučaj sa metiljavšću, koja naročito u ovom vremenu nanose stočarstvu

velike štete. Tu treba misliti i na mogućnost ponovnog zaraživanja metiljem stoke, koja živi u staji preko jaja koja sama izbacuje u svojoj balezi. Otuda je važno, pored blagovremenog liječenja, održavati i potrebnu čistoću u staji. Uslijed stalnog boravka u staji i ako se stoci ne pruži potrebna njega i ako se ne čisti, u zimskom periodu su česta kožna oboljenja i specijalno šuga. U izvjesnim krajevima naše zemlje još uvijek kralja na ovacima vlada i nanosi velike štete, naročito u vuni. Na kožna oboljenja preko zime treba obratiti posebnu pažnju i odmah u početku ih liječiti. Kod radne stoke češće se zimi javlja takozvana »praznična bolest«. Ova se bolest javlja obično kod konja koji nisu duže vremena radili, a dobro su hranjeni, pa se odjednom upregnu u težak rad. Zato kao predohrana protiv ove vrste oboljenja preporučuje se, smanjenje obroka kod radnih konja kada ne rade i njihovo makar i kraće svakodnevno kretanje, šetnja. (S. S.)

18

Bakonja se nasluša svakojaka razgovora i o svemu, što nikad ne čaše čuti u Zvrļjevu, pak u moran ode u čeliju i zaspao obučeno. Probudiše ga zvona: složilo u sva četiri. On, onako trapovijesan, iskoči na trijem. Ne bješe nikoga vidjeti. Ode mađupnicu, ali ni tamo nikoga. Ode u čeliju gvardijomatu, ali ona prazna; krevet lijepo prostir, pod ometen — sve u redu, kao da je Pirija izišao u šetnju. Bakonji se kosa nakotriješi, pa poteče kao manit. Srete Mačka, koji izlažeše iz trpezarije.

— Šta je? .. Zar je umr'a, Mačak zavilita rukom i reče: — Izoglavio se! — A kad. — Taman u cik zore; pa smo odma' probudili fratere, i odma' ga okupali, prisvukli i prinili u crkvu. Odma' su poslali prikovođani, da javne redovnicima po župama. Jedan je otiša' u Šibenik s pisnom provincijalu; znaš, tribaće odma izabrati novoga gvardijana, a biće ti stric po siguro, po siguro! .. Drugi je pošao' u Skradin, da dovede mazala, da popravi svece na brzu ruku .. Doniće se i svitnjaka i kandela iz Šibenika .. Ima štete u crkvi, znaš koliko? Priklo deset iljada talira .. A za Bukara se misli da se utopija, jer ga nigde nema. Vrazi bi ga znali! ako nije pripliva! Beštija! O njemu se puno divanilo, pokle si ti izaša' noćaske iz mađupnice .. A di su lacmani? — Ponija je vrag i nji! Jutroske, kad je sunce granulo, otišli su u crkvu, pa popisali, što je nestalo, pa popili kafu, pa otišli ..

U tome razgovoru stigoše pred crkvu. Gvardijan je ležao na šticama, jer se skrinja naručila u Skradinu. Čelo glave mu stojahu Načvar i Tetka i čitaju molitve. Bakonja poljubi mrca u ruku, pa ode razgledati od oltara do oltara. Iz riznice iskoči Bakonja kroz prozor u groblje i stade njuškati. Nade jednu arbiju. Čim je uze u ruke, približi se i udari se rukom po čelu; stajao je kao skamenjen za nekoliko, pak turi arbiju u kružat i zamisljen podo naokolo k novoj mađupnici. Tamo nade samo Skelja, kome cokočaše zub o zub.

— Uvatila te groznica, je li? .. A di su drugi? — Nema nikoga. Sve otišlo tamo amo po se la' ..

Bakonja se maši u kružat, ali se brzo predomisli, te otiđe čutke u kujunu k Baiganu, da ruča. Ni njemu, ni nikome ne progovori o arbiju, no je dobro krijaše.

Već do podne sleže se bijeli svijet u manastir. Od samoga roda pokojnoga Pirije iz Zagore bješe došlo oko dvadeset, što muške, što ženske čeljadi. U prve hladove stiže pet fratara, visovačkih postrizenika, sa parohija. Bakonja četiri njih gledao bješe i prije, o proštenju, na ime: Zvalinju, Pinjatu (strica Cimavičina), Lilića i Bilo .. Ali jednoga, nekoga Muždonju, prvi put vide tada. Bješe to sredovječan čovjek, visok, tanak od pasa na više, ali u sapima širok za dvojicu. Pa bješe vrljav, velika nosa, a gornja mu gubičina otromboljila se, kao staru konju.

Kako je Pjevalica izliječio fra-Brunu

U manastiru karabulina, kakva se ne može ni zamisliti. Peku se peciva, mijesi hleb, vino se toči. Svijet jednako pridolazi. Fratri čaše na izmjenu, mazalo i zlatar rade po crkvi.

Sutradan za rana stiže i provincijal — starke-lja, i na polak slijep.

Fratri pronijehše Piriju tri puta oko manastira, pa, kad već bog šćede, staviše ga u zemlju. To je bilo pred podne. Narod ruča, pak se razide. Manastirska čeljad odahnu.

U pospana doba, u trpezariji, bi izbor novoga gvardijana. »Zdrebja padae na Načvara«, po prorocestvu Mačkovu; ali toga radi ne bi nikakve slave; jedinom Bakonji što kika rastijaše, nego je, lukavac, krio.

Provincijal iste večeri otiđe. Taj čovjek u dvadeset i četiri ure, što je proveo na Visovcu, ne izgovori zar dvadeset i četiri riječi: doduše spavao je barem osamnaest.

Fra Muždonja je ljubokrvno gledao Bakonju; jednako je pristajao za njim i šalio se. Bakonja kaza to svojim drugovima, koji ga se toga uzeše u potrd; povjediše mu u uho neke rabote, sa česa se on crvenio. I da taj dobrostetnji fra Muždonja ne krenu s ostalom četvoricom, čaše ga Bakonja nagrditi.

Pa nastade tišina u kući sv. Frane; velika tišina, kao no ti iza velikih potresa.

Četvrtog ili petog jutra poslije ukopa javi Skeljo, da su se prevezli panduri.

Fratri, daci i sve sluge iskupiše se pod brjestove, pred manastirum.

— Ima i' više od deset! veli momak.

— Jeto ih! viknu neko.

Dvanaest pandura idahu k njima; jedanaest u gomili, a jedan pred njima.

Divni momci, bez dva, tri! Ne zna se, koji je od koga prikladniji i stastitiji! Na svakome: toke, kaporan s pucama, za pasom čit kubura, u ponekoga nož; svakome o ramenu ja li štuc, jal' šešana.

— Pomozi bog! duhovnici! viknu arambaša, skidnuvši kapu, na kojoj bješe kita, što mu je od ramena dosizala.

— Pomozi bog! nazivlju jedan za drugim, njih devet, pak stadoše iza svoga glavara. Trojica ih zaredaše da ljube ruke fratrima, vičući: »Valjen Isus!«

— Bog vam pomoga! I vazda bija faljen Isus i Marija! otpozdravljaju fratri!

— Sidajte, ljudi! .. Dones' rakiju, dite! ..

Posjedaješe na klupe.

Bakonji prionule oči uz lijepe momke, lijepo ruho i oružje.

— Nema ti što rišćanin! veli on sebi .. Jevo ovdinak tri naša, tri odabrana, po svojoj prilici, pa nisu ni nanesi prima ovima! .. Pa kako ti se drži, kurva rkača, kako gleda, ka' da je mali car! .. A ne bi ni jedan nazva': faljen Isus! niti bi ruku fratru, da mu glavu odsiće! .. Drži svoje, brate, .. Ali jopet, bože mi oprosti, miliji su mi nego li naš! ..

— Čusmo lijepo, duovnici, i razabramo za sve, što se dogodilo, počeo arambaša. Srdar nas je poslao toliko da preslišamo slugu, svakoga posebno .. A već rad drugoga nema raste dangubiti, no nam je red prije pojasnije' doba na ročište k Srdaru. Dakle, odjenik ćemo, pred vama, ispitati slugu.

To nije dugo trajalo, jer šta su slugu umjele kazati do to da su se opjanile.

— Da je ovdinak Bukar, on bi sigurno bolje ispriča! reče Dundak, kad se opet okupiše.

— On bi sad počeo: — Je li ja? Je li? nadoštavi Beljan, smijući se.

Svi udariše u smijeh, sjećajući se zavrzana.

— A ko bješe taj .. kako ga zovete .. Bukar? pita arambaša.

— Smetnjak jedan, što je u nas služija ni pune četiri nedilje; pa ga nestalo od prikupjuće! odgovori neki o i fratara.

— A odakle bješe i čegović?

— Bija je iz Zelengrada i zva' se Grgo Prokasa ..

Arambaša i drugovi mu pogledaše jednog okostog pandura, koji zavrti glavom.

— Ja sam, duovnici, iz Zelengrada, ali u nas nema toga prezimena ..

Manastirci se stadoše zgledati.

— A kažite mi, kakav bješe na oči taj čok? pita dalje arambaša.

— Bija je visok, suv, velike glave, očiju siri! .. Arambaša skoči kao oparen. Svi mu drugovi polisaše.

— Jedan mu brk bješe dulji od drugoga, je li? .. Bješe još jako runjavije' grudi, a tankije' nogu, je li? pita on.

— Todorina! na moju dušu. Todorina! .. Niko drugi do Todorina glavom! reče arambaša, pljeskajući dlanom o stegno.

— On! .. On! .. On! viču panduri.

— Kakav Todorina? Koji Todorina? .. Šta je taj Todorina? ..

— Todorina Dragčević iz Golubića! .. Najveći ajinin, što ga je ikad zemlja dala! .. Desna ruka Radekina .. O, oca mu očeva, čudna srca! .. On se pripodobiti, da je smeten, i doći da služi! ..

— Ajmote momci, ajmote živo, jer nemamo već rasta gubiti vrijeme! reče glavar.

— Jevo ima još ovo! reći će Bakonja, izvadivši arbiju iz kružata .. Ovo sam naša' u greblju ..

— Arbija Bukarova! povikaše slugu u glas.

— Da, naša' sam je, ka' reko', u greblju, kuda su izlazili, i odma' sam je pozna', ali nisam tija govoriti do zgrade.

Donijehše onu išaranu lulu.

— Ovo je ajačka lula! rekoše namah panduri .. Zbogom ostavajte, zbogom! ..

Podoše.

Neka zamisli, ko može, kako je to otkriće prenerazilo svaku duhatu dušu u kući sv. Frane i u svih sedam njegovih župa.

— Bukar pripređeni ajinin .. Bukar desna ruka Radekina!!! Bukar, koji nas je za nos vuka' mišec dana!!!

— E, e, to je samo rišćanin kadar učiniti! reče jednom Bakonja .. a, kad se dobro promislil, ja bi' skinuja kapu pred Bukarom! .. Jašto, jašto! srce je to, pamet je to, oca mu očina! ..

O proštenju Bakonja je pred cijelim narodom

gonio konja (kojega bješe kupio Srdarina) i zagore skočio na nj, — kao ono Bukar ..

Kušmelj, Osinjača, Kriva i Galica bjehu također među narodom, pa se topljahu od miline, slusašući, kako narod hvali Bakonju.

— E, onaj mali Jerković, e oca mu očina, kakav će ono zmag biti s vrimenom!

Uveče se zadugo Bakonja razgovarao sa svojima, a najviše s materom. — Moje dite, moje lipo dite, ništa ti ne vali, neg do dobro otvoriš oči, pa da držiš čvrsto svoj lipi krov! reče mati na polsku grleći ga i cjelivajući po sto puta.

Bakonja se tužno nasmija.

— Moja majko, kad sam bija dite, meni se smišno činilo kad bi rekli: — otvori oči! .. Ja sam tada dreljija oči i čudija se, zašto mi to govoriš .. A sada su mi i' ovdri dobro otvorili, te vidim i žmureći. Zbogom!

To reče Bakonja na kraju druge godine!

A da šta će reći na kraju osme? ..

Početkom treće godine Bakonjinu dakovanja, u manastiru je sve hodilo, teleile, što reku Dalmatinci.

Novi starješina posta mlitaviji nego što bješe prijed, te popustiše duge bez obruča; a i bez toga niko nemaše volje ni na što. Budionica samo što bi zabrecala; jutrenja bi se (bože oprosti!) pregrizla; iza ručka fratri bi odmah u razmet, bez ikakva zbora i dogovora; Baigan već ne nadgledaše što se radi u mađupnici; šaci bi ispred časova poposjedili u skuli, a učitelji češće ne dođi, molitveni časovi popotraj nekoliko trenutaka; objedovalo bi se kao da će se na vojsku, pa s mjesta svaki duhovnik u svoju čeliju, (osim Srdarine, koji bi — kad bi bilo lijepo vrijeme — uzjahao na svoga novog Dorata i poveo Skelja, pa preko vode); daci bi se opet okupili u skulu, ali da leškaju do večernjih zvona; Baigan bi otiša' u crkvu i tu klečao po dvije, tri ure, te bi često večera bila loše zgotovljena i sudovi ostali neoprani; pa se trsi večernja, brzo kao u opaklad, pa tako isto i večera, pa najposlije: — Dobra noć! Dobra noć! jedan drugome, pa obrni jedan drugome pete i razbjegni se, kao da ih vihor raznese!

Baš: tele-ile!

Ali fra Tetka, čim se zapataj, prijali lulu, pa hodaj gore dolje po uzanoj čeliji; puši, pije vodu, pljućka, hoda i hoda, dokle ne sustane, a to bi ponekad bivalo tek pred zoru. Izjutra kad bi mu daci rastvorili prozore, kurnjavio bi dim kroza njih, kao iz dimnjaka. Brne mu jednom zamjeri: — »Nemoj tako, brate, jer češ propasti prije vrimena!« A Tetka će njemu, ni pet ni šest, no: — Ne brini za to, Brne! Ima priči' .. mnogo priči' stvari za koje bi trebao da se brineš!«

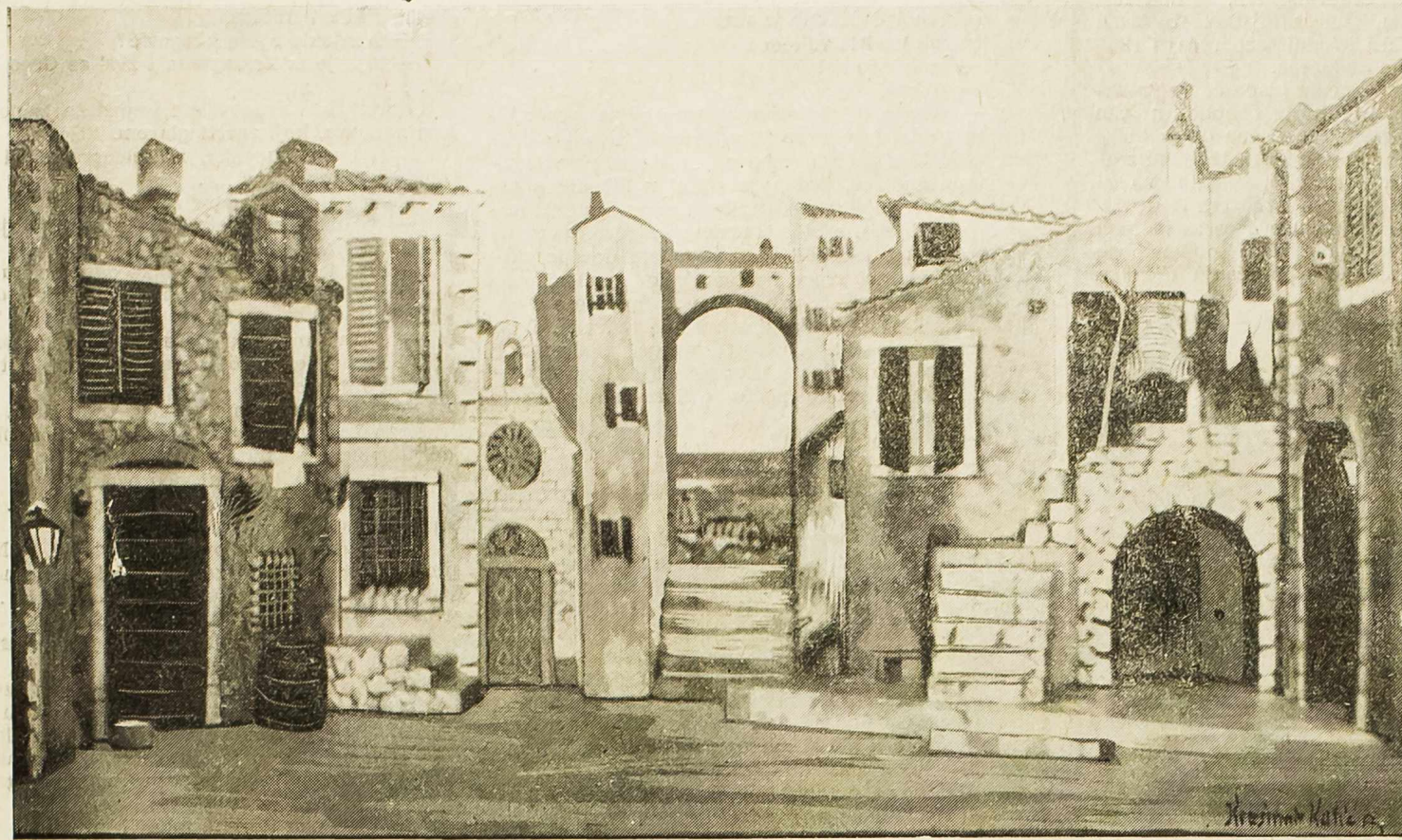
Srdarina je na sav mah jeglenišao Skeljom. Ni je dosta što se od podna do mraka ne razdvajahu, što se »klančahu po kmetovi' ka' obaćetni psi« (reče jednom Vrtirep), nego se noću zatvaraju u čeliju, gdje se razlijegala graja i kikoćanje. I njemu opazi jedan put gvardijan da je to protiv regula. A na to će Srdar oprho: — »A ko se već ovdinak drži regula, Brne, bolan?? A, jopet, ako ti je krijo, što primam Skelja, daj mi jednog dijaka da me razgovarem pa mi ne triba Skeljo!«

(Nastavit će se)

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

KORISNA INICIJATIVA

Razgovor o Matičevoj komediji u Društvenom domu

Inscenacija prof. Krešimira Katića, akademskog slikara iz Zagreba

Klub prosvjetnih i kulturnih radnika »Vinko Maglica« odlučio je da poslije svake premijere Narodnog kazališta organizira razgovor o izvedenoj predstavi između članova organizacija okupljenih u Društvenom domu. Cilj ovih razgovora bio bi prvenstveno propagiranje kazališne umjetnosti, podizanje interesa za kazališne predstave u našem gradu, kao i pružanje pomoći samom kazalištu u njegovoj orijentaciji prema potrebama i zahtjevima publike u pogledu repertoara, kvaliteta izvedbi i ostalog. Zelja je organizatora ovih razgovora, da se isti vode u intimnoj atmosferi slobodnog i otvorenog iznošenja mišljenja, koje će na taj način najbolje poslužiti svrsi.

Prvo ostvarenje ove zamisli bio je razgovor, koji je upriličen prilikom izvedbe komedije Branka Matića »O, aj' lipo kvragu«.

Potrebno je, možda, istaknuti, povodom nekih glasina da je ovaj razgovor organiziran isključivo zbog »svakojakih mišljenja izraženih prilikom izvođenja Matičevoj komedije, da su one neosnovane, jer je premijera »O, aj' lipo kvragu« slučajno bila prva nakon odluke o ovoj stalnoj formi djelovanja Kluba.

Potpunosti prvog razgovora smetalo je što istom, nažalost, nisu prisustvovali ni autor ni redatelj, koji bi najautentičnije iznijeli svoje zamisli i time dali razgovoru realniju podlogu. Ipak je razgovor bio od koristi, jer su prisutni iznašli svoja mišljenja, kako o samom djelu, tako i o izvedbi. Sasvim je razumljivo, da se diskutiralo pretežno o djelu, kad se zna da je ono napisano od sugradanina i da prikazuje nama najbližiju i najpoznatiju sredinu.

Počelo se s naslovom. Mišljenja o tome bila su jedinstvena. Diskutanti su se složili u tome, da iako on ustvari najadekvatnije predstavlja suštinu radnje i atmosfere u komadu, djeluje prilično neukusno. Osim toga stavlja u nezgodnu situaciju roditelje i ostale odgojitelje djece, koji, zabranjujući dosad djeci upotrebu riječi sadržanih

u naslovu, moraju ih tolerirati, jer se djeca, upotrebljavajući ih, pozivaju na naslov komada, koji se igra u kazalištu.

Odmah u početku diskusije o djelu prevladalo je mišljenje, da njemu ne treba prilaziti sa literarnom-umjetničkim pozicijama, jer ono sadrži elemente potrebne za to, a niti su postojale neke pretenzije autora u tom pogledu. Autor je, tako se bar čini, uglavnom htio da prikaže današnjim šibenčanima jezično i likovno atmosferu jednog dijela starog Šibenika. U tome je, donekle, i uspio, premda je bilo nekih mišljenja, da je djelo poglavito komponirano radi plasiranja što većeg broj tipičnih i specifičnih šibenskih riječi, izraza i uzrečica kojih se autor pokazao kao odličan poznavalac. Izvjesna pretjeranost došla je do izražaja iznošenjem na pozornicu riječi i uzrečica, koje se

na našim ulicama doduše često čuju, ali dobar ukus brani da se one cuju i sa pozornice.

Diskutanti su bili složni u tome, da radnja u komadu nije povezana nekim sadržajem, već da su to »šene« bez neke čvrste povezanosti. Izraženo je mišljenje, da kroz te »šene« nije u potpunosti prikazan karakter našeg čovjeka, jer je uz neprestano okupljanje oko »toverne«, svada, probadanja nožem i slično trebalo, možda, jače istaći i pozitivne osobine naših ljudi. Bilo je prigovora prikazanom odnosu prema svećeniku. Naime, da se u ono doba nije većina naših ljudi držala prema popu onako otvoreno neprijateljski. Jedan glumac, interpretator jedne uloge u komadu, nastojao je za ovo baciti glavnu krivicu na izvođače, koji da su, u sprkos redateljevim uputama, svoje primjedbe na račun popa iznašli previše direktno, u lice.

Isto tako postavljen je i prigovor odnosu prema Mati Fukari, koji se vraća iz Istre, gdje je bio zbog »lupeštine«, kao i previše naglom i nedovoljno motiviranom njegovom preobražaju u »poštenjačinu«.

Razgovor o djelu obuhvatio je i likove u njemu. Kao najuspjeliji istaknuti su Pere i Šimeta, zatim Marica i don Jere. Oni su, prema mišljenju jednog diskutanta, likovi umjetnički izvajani. Većina ostalih da su više nabacani, nedorečeni i nezaokruženi, što nije čudo, kad se uzme u obzir nepovezanost radnje u komadu.

Razvila se zatim diskusija o režiji. Naglašeno je, da je posao re-

datelja bio posebno težak, jer mu je palo u dužnost, da upotpuni praznine, motivira bar fantazijom neke papirnate ličnosti i kao najvažnije, da »šibenske šene« sklopi jedinstvenom igrom u specifičnu atmosferu i ambijent. Redatelju Arsi Jovanoviću bilo je to tim teže, što je prihvatio režiju »na pola puta«, svega dvadesetak dana prije premijere i što mu je rad na ovoj predstavi bilo zapravo i njegovo prvo upoznavanje sa Šibenikom. I-pak, zahvaljujući njegovoj snalažljivosti, a možda još i više suradnji i pomoći autora i izvođača dobrih poznavalaca lokalnog kolorita, uglavnom je postignuta odgovarajuća atmosfera. Istaknut je živ tempo u prvom i drugom činu, dok je izvjesna razvučenost u trećem i četvrtom činu pripisana nedostacima u kompoziciji djela. Prema mišljenju jednog diskutanta, novina, koju je redatelj unio potpunim gašenjem svijetla u početku i na kraju svakog čina, nije za ovu priliku sretno odabrana.

Vrijeme je već bilo podmaklo, te se nije dospjelo opširnije raspravljati o glumačkim ostvarenjima. Izneseno je jedino mišljenje, kako su se glumci, koji su rođeni u Šibeniku i kao takvi dobri poznavanci ambijenta, najviše uspjeli približiti karakteru i temperamentu likova koje su tumačili. Pored njih najviše se tome približio »tovernaš«, a igra »policijota« pohvaljena je i pored toga, što nije djelovao kao Šibenčanin, jer se pretpostav-

lja, da policajci i nisu svi odreda bili Šibenčani.

Time je Razgovor bio zaključen, a skup se raspao na grupice, koje su izvan dvorane nastavile s, vjerojatno, još intimnijom i iskrenijom diskusijom.

Nakon prve reprize operete »Čar valcera« bit će, također, održan Razgovor u prostorijama Društvenog doma. Točan datum i vrijeme bit će oglašeni na tabli u Društvenom domu.

IZLOŽBA MURTERSKOG SLIKARA MILANA SKRACIĆA U SPLITU

U dvorani Pododbora Matice Hrvatske u Splitu otvorena je 17. o. m. izložba slikara Milana Skračića rodom iz Murtera. Skračić je jedan od izrazitih talenata koji je završio školu primjenjene umjetnosti u Splitu. Na izložbi je izloženo oko 20 radova u ulju, crtežu i akvarelu. Kako doznajemo, mladi umjetnik namjerava otvoriti izložbu i u Šibeniku.

„U CARSTVU PATULJAKA“ nova premijera u Kazalištu lutaka

Nakon uspjele izvedbe »Djevojčice sa žigicama«, koju je Kazalište lutaka izvelo 1. I. 1957., mališani našega grada nestrpljivo očekuju slijedeću premijeru u njihovom omiljenom kazalištu. Bit će to bajka u četiri čina s pjevanjem Mladena Širole »U carstvu patuljaka«, koju će ansambl Kazališta lutaka izvesti u subotu 23. II. 1957. godine. S naročitim radošću i nestrpljenjem očekuju mališani upravo ovu izvedbu, jer će se ponovo susresti s miljenicima-patuljcima. Već predstavom »Snjeguljica i sedam patuljaka« patuljci su požnjeli simpatije mališana, a ovom prilikom još će više pridobiti male gledaoce, jer su i u ovom djelu prikazani kao nosioci dobra, plemenitosti, vedrine i radosti u životu.

Mladen Širola, poznati dječji pisac, izradio je zanimljivu bajku, protkanu svježim i lijepim melodijama, punu radnje i dinamičnosti, koja će pažnju mališana držati u napetosti od početka do kraja. Majstorski iznosi radnju isprepletenu fantazijom, ali ne bez obzira na stvarnost. Osim toga, radnja djela uklopljena je u takvu sredinu i krajeve, koji daju velike mogućnosti za bogatstvo scene.

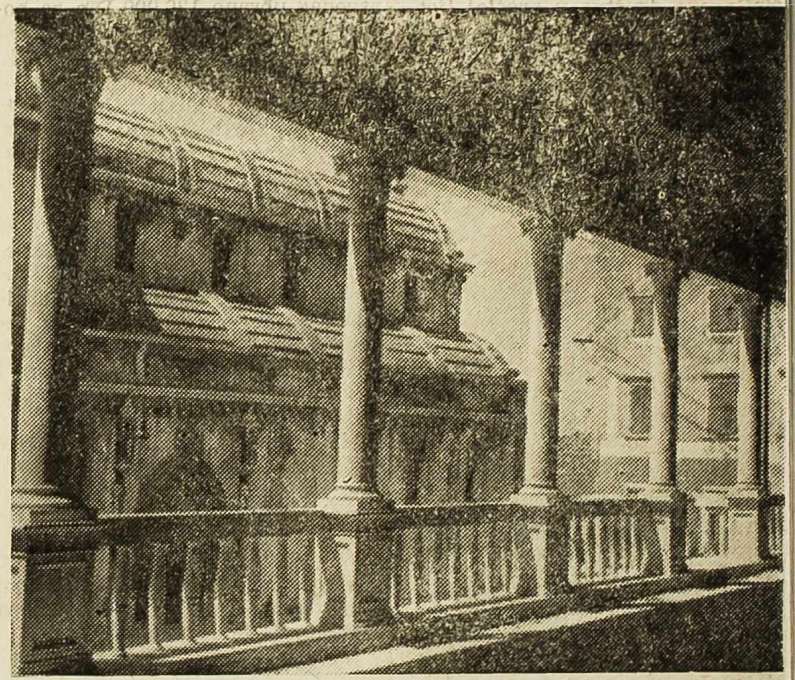
Kolektiv Kazališta lutaka pripremao se za ovu premijeru, premijeričima direktora i redatelja Ilije Ivezića, dugo i ozbiljno. Scena, koja se sastoji iz četiri promjene i raduje se s velikim zanosom, pod vodstvom tehničkog šefa i scenografa Branka Friganovića.

Kazalište lutaka od početka svojega postojanja vodi dobru politiku; stalno proširuje svoj ansambl novim ljudima, pronalazi i odgaja nove, mlade talente. Tako će i ovom prilikom nastupiti u velikim ulogama i neka nova imena od kojih najviše ističu Daša Korlaet.

Po prvi puta imat ćemo priliku čuti muzičku pratnju Tamare Rađević, novog korepitora Kazališta lutaka.

U izvedbi na premijeri, u važnim ulogama, nastupaju Jere Mrđić, Višnja Huljev, Daša Korlaet, Branko Friganović, Dragica Jurišić, Ivo Juraga i Dušan Berić. Režiju Ilije Ivezić.

Prema dugim i solidnim priprema i riječima redatelja očekujemo, da će ova izvedba biti daljnji uspjeh mladog kolektiva i snažan dokaz opravdanosti njegovog postojanja. I. L.

Zemlje o kojima se govori

Alžir je golema država. Zaprema preko 2 milijuna četvornih kilometara površine, osam puta je veći od naše zemlje, ali stanovnika ima manje, oko 9 milijuna. S nekim dijelovima naše države, Alžir ima dosta sličnosti, jer dodiruje Sredozemno more, tople vode slične našem Jadranu. Alžir leži na sjeveru Afrike. U zemlji ima dosta brda, koja Alžir dijele u više dijelova. Kroz Alžir se pruža veliko gorje Atlas i tri dugačka i široka kraka. Sjeverni Tel-Atlas ide uporedo s morem, slično kao naše Dinarsko gorje. Ostala dva kraka leže južnije, pa je tako Alžir razdijeljen na primorski kraj i brdovite dijelove s pašnjacima. Najviša su brda u Saharskom Atlasu, najjužnijem gorju, pa su visoka i do 2300 metara. Tu je i gorje Ores, gdje danas ustanici pružaju najgorčeniји otpor.

Alžir ima malo rijeka, a i one koje ima, slabe su. U kišno doba one naglo nabujaju, za suše opadnu, a neke i presuše.

Uz obalu je klima slična kao u našem primorju; ljeta su vruća, a zime blage. Prema jugu, u planinama, je drukčije. Ljeta su vruća, a zime su ponekad i oštre. Kiše dolaze od mora, sa sjevera. Najviše je kiše u primorskim krajevima. Na jugu je kiše manje, ali je važno, da zimi pada snijeg.

Crnice zemlje u Alžiru ima malo. Plodna su dna nekadašnjih jezera i

naplavine rijeka. Na travnjacima ima dosta soli i gipsa. U Alžiru se, slično kao i u našoj Dalmaciji i Istri, uzgajaju: vinova loza, maslina, limuni, naranče, zatim datule. Osobita je biljka hrast s mekanom korom od koje se dobiva pluto za čepove i druge stvari. U primorskim krajevima dobro rodi povrće, pa se kaže da je Alžir »bašta Francuske«. Po travnjacima pasu ovce, magarci, konji, a ima deva i koza.

Alžir je potpadao pod vlast raznih naroda, jer je bogat i leži povoljno. Bio je feničanski, rimski, arapski, turski i francuski. Svaki od osvajača ostavio je traga. Zatim je stanovništvo vrlo šaroliko. Stari su stanovnici Berberi. To su slobodni stočari, poneki su nomadi. Oni se i danas najodlučnije bore za nezavisnost. Arapa je mnogo, pa je arapski jezik službeni jezik Alžira. Ima Maura koje je Španija protjerala, a ima i dosta Jevreja, isto tako protjeranih iz Španije. Evropljana ima oko jedan milijun, a ostalo su drugi narodi.

Narod se bavi poljoprivredom i stočarstvom. Poljoprivredu imaju u rukama Francuski naseljenici. Po jednom računu na svakog Francuza otpada 108 hektara zemlje, a na jednog domoroca 14 hektara. Ima bogatih francuskih društava i posjednaca. »Alžirska kompanija« ima 70.000 hektara zemlje, »Društvo za pluto« ima 50.000 hektara pod hrastom za pluto, neki Francuzi dijele ima sam 18.000 hektara zemlje,

A L Ž I R

Krijon 13.000 i t. d. Poneki domoroci imaju također velike posjede, pa su milijuni Alžiraca vrlo siromašni.

Francuska iskorištava sva bogatstva Alžira. Izvozi se grožđe, ugljen, a osobito fosfati, kojima su zemlje sjeverne Afrike najbogatije na svijetu. Isto tako, izvoze se poljoprivredni i stočarski proizvodi. Francuzi prodaju u Alžiru proizvode svojih fabrika. Sva roba koju Alžir prodaje u Francuskoj jeftinija je četiri puta nego francuska roba u Alžiru.

Kad se sve to ima u vidu, onda nam je posve jasno zašto se Alžir buni i traži slobodu i zašto se francuska buržoazija, a osobito naseljenici bune protiv te slobode.

Glavno se mjesto zove Alžir i ima oko pola milijuna stanovnika. Ostala su mjesta Oran, Konstantin i Biskra gdje su, za vrijeme Prvog svjetskog rata, bile bolnice i kasarne srpske vojske i jugoslavenskih dobrovoljaca.

KAKO SU FRANCUZI DOŠLI U ALŽIR

Prije četiri stotina godina, u šesnaestom stoljeću, Turci osvojili su veći dio Hrvatske. Otrpili u isto vrijeme oni su zavlada i u Alžiru.

Tom udaljenom oblašču sultan je mogao vladati samo uz pomoć jake mornarice. Kako je opće nazadovanje Turskog Carstva zahvatilo i mornaricu, oslobodilo se turski namjesnici u Alžiru sultanove vrhovne vlasti početkom osamnaestog stoljeća. Vladari Alžira, koji su nosili naziv »deji« silno su se bogatili gusarenjem. Mnoge evropske države plaćale su im danak, da ne napadaju njihove brodove. Koncem osamnaestog stoljeća došlo je do prijateljstva između alžirskog deja i Francuza. Kad se Napoleon spremao na pohod protiv Egipta, deji mu je slao žito za vojsku. To žito nije ni nakon dvadeset godina bilo plaćeno alžirskim trgovcima, pa je zbog toga dolazilo do sukoba između deja i Francuza. Jednom se deji toliko naljutio na francusku konzulu, da ga je udario po licu peruškom za tjeranje muha. To je još više zaoštrilo napete odnose. Na kraju je došlo do oružanog sukoba. 30.000 francuskih vojnika na 600 jedrenjaka i 7 malih parobroda doplovalo je pod Alžir u junu 1830. godine. Četiri nedjelje kasnije deji je morao kapitulirati. Svrnut s vlasti, deji je sa svojim harom i dijelom blaga otplovio za Napulj. Francuzi su se u Alžiru do-

rekli ogromna plijena. Sama država blagajna dobila je u gotovom novcu oko 50 milijuna zlatnih franaka (otprilike 50 milijardi dinara). Koliko je otišlo u privatne džepove generala, oficira i vojnika, to nitko nije brojao. Francuzi su u prvo vrijeme bili u nedoumici, da li da se zadovolje zbacivanjem deja i plijenom, ili da učine zemlju svojom kolonijom. Bojali su se da se ne zamjere Englezima. Kako Engleska nije protestirala protiv širenja francuske vlasti u Alžiru, odlučili su da tu zemlju zadrže i odmah stanu praviti planove da je nasele svojim stanovništvom. To nije bilo tako jednostavno. Francuzi su dosta lako otjerali deja i zauzeli najvažnija mjesta u primorju, no u unutrašnjosti zemlje pružan je otpor. Na čelu snaga otpora izbio je uskoro veoma sposoban mladi vojskovođa Abd el Kader. Njemu je uspjelo da nekoliko puta potuče francusku vojsku i da ugrozi opstanak Francuza u Alžiru. Preko deset godina vodio je Abd el Kader pod veoma teškim uslovima rat za slobodu svoje otadžbine. Nekoliko je puta morao da bježi u pustinju ili susjedni Maroko. Napokon je podlegao jačoj sili. Napušten od marokanskog sultana, predao se sinu francuskog kralja uz uslov da može slobodno otići u Egipt ili Siriju. No, kralj Luj Filip pogazio je riječ svog sina i dao je Abd el Kaderu zatočiti u Francuskoj. Iako su Francuzi uskoro otjerali Luja Filipa, 1848. godine, Abd el Kaderu

je vratio slobodu istom Napoleonu III., godine 1852. Kasnije se Abd el Kader nastanio u Damasku u Siriji. Tu se proslavio kad je prilikom jednog progona hrišćana spasio mnogo ljudi, iako je ranije u životu malo dobra doživio od hrišćana.

I poslije predaje Abd el Kadera Francuzi još dugo vremena nisu mogli umiriti Alžir. Povremeno su izbijale pobune većih ili manjih razmjera. Posljednji ustanak započeo je 1871. Poraz Francuske u borbi s Prusima i drugim Nijemcima ulio je nade domaćem stanovništvu, da bi ustanak mogao uspjeti. Znatni početni uspjesi doveli su ustanike gotovo pred vrata grada Alžira. Ipak je Francuzima uspjelo da početkom iduće godine savladaju ustanak. Ustanički krajevi morali su platiti veliku ratnu oštetu i dati 453.000 hektara zemlje za smještaj francuskih naseljenika. Otada je u Alžiru bilo samo manjih nemira, koji nisu mogli ozbiljno ugroziti francusku vlast. Istom poslije Drugog svjetskog rata, opći pokret za oslobođenje kolonija zahvatio je i Alžir. Usprkos protivljenju jednog milijuna naseljenih Francuza, osam milijuna Alžiraca traži slobodu za zemlju svojih otaca.

Šibenik kroz tjedan

NARODNO KAZALIŠTE

Srijeda, 20. II. — ČAR VALCERA - premijera operete od O. Straussa. Predstava za pretplatnike A/1 i građanstvo.

Četvrtak, 21. II. — O. AJ LIPO KVRAGU — predstava za pretplatnike B/2 i građanstvo.

Subota, 23. II. — O. AJ LIPO KVRAGU — izvan pretplate.

Nedjelja, 24. II. — ČAR VALCERA — izvan pretplate. Početak predstava u 19,30 sati.

KAZALIŠTE LUTAKA

Nedjelja, 24. II. — U CARSTVU PATULJAKA — premijera dječje bajke od Mladena Širele. Predstava za građanstvo. Početak u 16 sati.

KINEMATOGRAFI

IFSLA: premijera američkog filma — BALADA O CRNOM ZLATU — Dodatak: Kroz cijeli svijet br. 2. (do 22. II.)

Premijera američkog filma u bojama — LJETNO DOBA — Dodatak: Filmske novosti br. 6. (23. do 26. II.)

SLOBODA: premijera domaćeg filma — DOLINA MIRA — Dodatak: Filmske novosti broj 5. (do 23. II.)

Premijera američkog filma u bojama — HOUDINI — (24-26. II.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 23. II. — II. narodna ljekarna — Ul. Bratstva i jedinstva.

Od 24—27. II. — I. narodna ljekarna — Ul. Božidara Petranovića.

IZ MATIČNIH UREDA

Šibenik

RODENI

Zelimir, sin Vinka i Nade Mikulić; Nada, kći Stavka i Viktorije Valčić; Darko, sin Draga i Anke Stojić; Vesna, kći Đure i Zorke Margaretić; Leonora, kći Živković Frane i Milošević Agate; Rlatko, sin Dinka i Zorke Marković; Radovan, sin Ljuba i Frane Lucić; Nada, kći Jerolima i Marije Turčinov; Tomislav, sin Josipa i Anke Šimićević; Marin, sin Blaža i Ande Petrina; Dubravko, sin Ante i Danice Tomićić; Ante, sin Marina i Katice Živković; Darko, sin Mirka i Ane Knežević; Darija, kći Petra i Milke Slađović; Zdravko, sin Ante i Marije Andabaka; Nada, kći Ante i Marije Šarić i Gordana, kći Drage i Blaženke Vukorepa.

VJENČANI

Rupić Rade, ložac — Šupe Nevenka, radnica; Arbanasić Stjepan, stolar — Dobra Dragica, domaćica; Perica Mate, automehaničar — Vunić Ana, radnica; Čiuhov Đorđe, brod. tehničar — Kronja Vanja, domaćica; Matošin Ante, pomorac — Pancirov Marija, domaćica; Mihaljević Mile, radnik — Gulina Kata, domaćica i Čogelja Mile, zemljoradnik — Čeko Tona, domaćica.

UMRLI

Šperanda Vica pok. Petra, star 56 god.; Margaretić Vesna Durina, stara 10 dana; Bačić Božena — Domenika pok. Frane, stara 54 god.; Kolombo, Nikola, star 92 g.; Jurić Stanislava r. Bačević, stara 80 god.; Todorović Petar pok. Petra, star 35 god.; Radonić Irma Filipa, stara 35 god i Luketa Šime pok. Paška, star 70 god.

Knin

RODENI

Milorad, sin Stevana i Anđelije Stančević; Ivica, sin Marije Tomićić; Željko, sin Ilije i Ande Bjelić; Slobodan, sin Mihaila i Milice Ralić; Dragan, sin Bože i Polde Nikolić; Branka, kći Tome i Zorke Opačić; Željko, sin Nikole i Jeke Vuković i Bore, sin Marte Vagić.

VJENČANI

Suša Milan, zubotehničar — Provoić Ljiljana, domaćica; Karna Milan, željezničar — Miljević Anđelija, domaćica; Mlinarević Miloš, strobravar — Kukulj Marija, krojačica; Kovačević Dragomir, službenik — Gačeša Stojanka, domaćica i Drlović Dušan, zidar — Arežina Nikolina, domaćica.

Proslava Narodnog ustanka u Dubravi

Osnovna organizacija SSRN Duvrava proslavit će se u nedjelju 24. o. m. godišnjicu Narodnog ustanka. Proslava će se održati kod spomen ploče koja je prije sedam godina podignuta na uspomenu palih boraca za slobodu.

Pozivaju se građani Šibenika i okolice da u što većem broju prisustvuju ovoj proslavi.

ODBOR ZA PROSLAVU

Prijem posade broda „Šibenik“ kod predsjednika NO-a kotara

Za vrijeme dvodnevnog boravka broda »Šibenik« u našoj luci na brodu je bio priredjen prijem za uzvanike, a zatim je velik broj građana razgledao brod. 13. o. m. navečer Narodni odbor općine upriličio je za posadu broda svečanu priredbu na kojoj je nastupio vokalni zbor RKUD »Kolo«. Nakon priredbe uslijedila je zabava, koja je protekla u drugarskom raspoloženju. Sutradan ujutro predsjednik NO-a kotara Petar Škarica primio je predstavnike brodske posade, a navečer je na brodu priredena zakuska za članove »Kola«. Narodni odbor općine predao je posadi broda i Jugoslavenskoj lomijskoj plovidbi po jedan ukusno opremljen album sa fotografijama Šibenika, a brodu posebno i jednu umjetničku sliku, koju je izradio akademski slikar prof. Mile Janković, kao i 12 manjih fotografija Šibenika. Kolektiv broda »Šibenika« predao je NO općine jednu umjetničku fotografiju broda.

15. o. m. u 1,30 sati brod »Šibenik« isplovio je iz luke na putu za SAD, gdje će ukrcati 10,500 tona pšenice iz kontigenta američke pomoći namijenjene Jugoslaviji.

Tri sentimentalne priče

(nešto kao kozerija)

Prva priča s poukom

Bila jedna ograda.
Bila, a i sada je, jedna zelena površina.
Bili su i ljudi.
Zelena površina se prostirala, a i još se prostire, od kinematografa do pošte.
Ograda, koje više nema, opasavala je zelenu površinu.
Ljudi su stajali pred kinom, čekali početak predstava, naslanjali se na ogradu zelene površine i gnječili je.
Tako je ograda postala ružna.
Pojavio se čovjek mjerodavan i rekao:
— Ova je ograda ružna. Dugo je učila ljude da ne gaze po zelenoj površini, pa su se ljudi i naučili. Skinut ćemo je!
I ograda je skinuta, zelena površina ostala, a ljudi su i dalje išli u kinematograf i čekali predstave.
Ali je zelena površina dobila ožiljak. Ljudi, koji idu u kinematograf ugazili stazu, a oni koji čekaju početak predstave ne znaju kuda s nogama.

Pouka: Ljudima su potrebne ograde.

Druga priča s poukom

Pred Kulom travnjak kao sag.
I ograda, ali jednostavna: kolci i žica.
I još: oni koji se pred Kulom sunčaju.
Da se dođe do zaklona, treba običi travnjak.
Travnjak se obilazio. Sunčalo se. Pretresalo sudbine susjeda koji nisu prisutni. Pratilo očima prolaznike i punilo zadovoljstvom.
Komunalna idila.
Ali jednog dana jedno dijete potrcalo travnjakom. Majka za njim, da ne gazi travu.
Ni djetetu ni majci nije se ništa dogodilo.
Drugog nekog dana opet jedno dijete preskoči ogradu i zalvala se u plemenitu zasijanu travu. Majku za njim:
— Biž, ne smi se tuda!
Ali se ni ovoga puta ni majci ni djetetu ništa ne dogodi.
A sada travnjak presjecaju stazice. Djeca razvijaju svoje igre po travi, a majke, kad je već dosta razgovara i sunca, napuštaju zaklon, gazeći stazama, koje na planu travnjaka nisu nikad bile uctane.
Pouka: Da trave nestane nije potrebno da se napasa.

Treća priča bez pouke

Smiješak otkriva zube. Netko smiješkom pokazuje zube. Ali svatko nema zubi. Taj, kad se smije, niti otkriva niti pokazuje zube. Njegov smiješak je tamna crta.
Takva jedna tamna crta, nad kojom su igrale žive oči, kretala se uz cvijetnjak.
Starci vole cvijeće.
Cvijetnjak je bio pun žuto-crvenih cvjetova.
Tamna crta je prolazila. Onda se sagnula. Oči su zaigrale. Opet se sagnula prema cvijeću. Par koračaja i crta se opet spusti.
Tko je promatrao tamnu crtu, vidio je da uz cvijetnjak opisuje valove.
Cvijetnjak je ostao za crtom. Crta se dalje kretala, ali ravno. Nad crtom nasmiješene oči, a u ruci kita žuto-crvenih cvjetova.
Zimsko cvijeće u hladnoj ruci nije mirisalo.
Cvjetovi iz kitice ušli su u toplu sobu. Tu su uveli.
Usta, koja su se prestala smiješiti, zatvorila su tamnu crtu.

— er —

ZAHVALA

Povodom smrti našeg neprežaljenog supruga i oca

TANASIJE LEŽAIČA

izražavamo ovim putem našu zahvalnost svim drugovima i drugaricama koji su se u toku njegove teške bolesti svojski zauzimali u nastojanju da ga izliječe. Posebnu zahvalnost izražavamo dru Bačić Nebojši, koji je u posljednje dane bio stalno uz pokojnika, zatim drugovima Petru Škarici, predsjedniku NO kotara i Obradu Eglicu, pukovniku JNA, koji su se na mjestu sahrane dirljivim riječima oprostili od dragog nam pokojnika.

Također izražavamo zahvalnost i svima ostalim, koji su učestvovali u pogrebu i koji su nam izrazili saučestće u našoj velikoj boli.

Ožalošteni

supruga Dara i djeca Goran, Mirjana i Zoran

gradska kronika

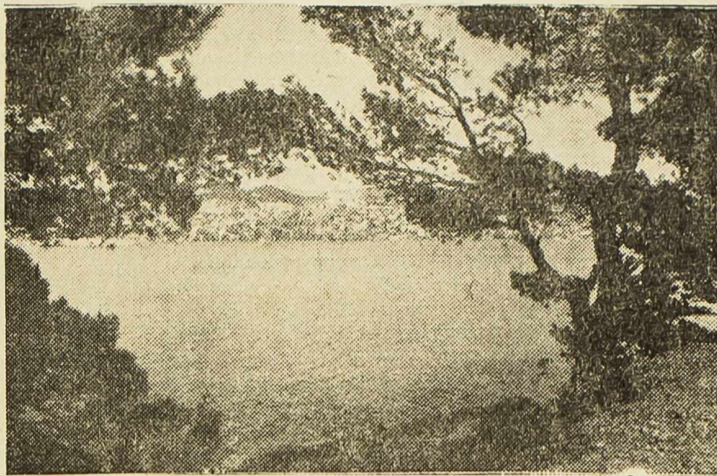
SJEDNICA NARODNOG ODBORA OPĆINE ŠIBENIK

Gradnja potrošačkog skladišta sa modernom hladnjačom

Na posebnim sjednicama Općinskog vijeća i Vijeća proizvođača NO općine Šibenik, koje su održane 14. o. m., doneseno je više odluka i rješenja sa područja privrede. Tako je, pored ostalog, donesena nova Odluka o općinskom pozezu na promet robe na malo, koja za proizvode iznosi 20%, a za zanatske usluge 30%. Budući da je u unutrašnjoj organizaciji organa općine i sistematizaciji radnih mjesta došlo do izvjesnih promjena, donesena je Odluka o izmjenama i dopunama odluke o dopunskim plaćama. Nadalje izglasana je odluka o osnivanju Biroa za posredovanje rada općine Šibenik, kao i rješenje o sklapanju zajma kod kreditnog investicionog fonda općine Šibenik i Jugoslavenske investicione banke. Zajam od preko 42 milijuna dinara upotrebit će se za gradnju potrošačkog skladišta kapaciteta 300 va-

gona u čijem će se sklopu nalaziti i moderna hladnjača. Također je odobreno rješenje o preuzimanju garancije kod filijale Narodne banke u Šibeniku za obrtna sredstva trgovačkog poduzeća »Ranka« u iznosu od 3 milijuna dinara.

Istog dana održana je zajednička sjednica obaju vijeća na kojoj je doneseno rješenje o imenovanju članova školskih odbora, te rješenje o obrazovanju poreske komisije.

Problemi gradskog rasadnika

Uprava komunalne ustanove Javna zelenila i groblja prošle je godine zasnovala nov objekt -- rasadnik na Biocima. Svrha je uglavnom: proizvodnja cvijeća za potrošnju u gradu i proizvodnja biljnog sadnog materijala za održavanje i zasnivanje parkova.

Za što brže ostvarenje tog cilja trebalo je uložiti odgovarajuća i to vrlo velika sredstva. Dosad je uprava riješila samo neke probleme i na putu je da i ostale riješi, kako bi sam objekt dobio potpunu fiziološnu i skoro vrijeme. Izgrađena su ključališta za nužne potrebe i jedan staklenik. Sagrađena je stam-

bena zgrada za rasadničara, alatnica i spremište. Izvršen je priključak na vodovod.

Površina pod kulturama je relativno malena, a zasada s obzirom na postavljeni cilj i dostatna. Od najnužnijeg ulaganja spomenuti je kao najpreče izgradnju zastakljenih površina za uzgoj izvjesnih cvjetnih vrsta van sezone i gnojžišta.

Veći problem je nedostatak kvalificiranog vrtlarskog kadra. Radna snaga iz okolice je vrlo nestalna i ne predstavlja najsretnije rješenje.

Budući da je rasadnik osnovan na goljoj zemlji i bez ikakvog biljnog fundusa, čine se napori da se dođe do matičnog materijala svih vrsta. Međutim, to je i stalan zadatak rasadnika, a već sad na objektu ima u masovnom uzgoju veći broj deudroloških parkovnih vrsta koje su i u vrtlarijama s dužom tradicijom rijetkost. U tu svrhu uprava je u stalnoj poslovnoj vezi s renomiranim vrtlarijama u zemlji.

Tako se u zadnje vrijeme vrše pripreme s ciljem da se osnivanjem matičnog nasada rasadnik osposobi za proizvodnju najvećih količina sadnica kvalitetne lavande. Ovim bi rasadnik nastupio na općem planu unapređenja poljoprivrede našeg kraja pomažući uvođenje novih vrsta rentabilnih kultura.

Čalić Jovan, poljop. tehničar

OSNOVAN ODBOR za karnevalsku priredbu

U Šibeniku je ovih dana osnovan poseban Odbor koji će izvršiti sve potrebne pripreme za što svečaniju proslavu ovogodišnjeg karnevala. Zaključeno je, da se 9. ožujka ove godine priredi maskerade.

Oni koji žele da učestvuju na spomenutoj maskeradi trebaju se prijaviti u prostorijama Omladinskog društva (bivše prostorije »Kola«) svakog dana od 18—19 sati, zaključno do 6. ožujka.

KRETANJE BRODOVA

Brod »Avala« isplovio 13. II. za luke SAD sa teretom od 1250 tona rafiniranog olova. Brod »Sarajevo« isplovio 14. II., ukrcavši 800 tona elektrolitnog cinka i 50 tona rafiniranog olova za Aleksandriju. Brod »Podgora« isplovio 15. II. s izvjesnom količinom drvene grade za Alžir. Brod »Vis« isplovio 19. II. za luke Sjeverne Evrope sa teretom od 900 tona rafiniranog olova i 400 tona pečenog kaustičnog magnezita.

U luci se nalaze tri broda pod iskrcajem. Talijanski brod »Silvano« istovaruje teret od 3600 tona ugljena za koksiranje dovezenog iz SSSR-a. U luku su također doplovili turski brod »Prevezex« i »Prenj«, sa teretom ugljena za koksiranje, dopremljenog iz SSSR-a, švedski brod »Malmo« krca isvjesnu količinu generalnog tereta za London.

SAOBRAČAJNA NESREĆA

U Ulici Vladimira Nazora, nedaleko Pošte, 13. o. m. poslije podne 19-godišnji Marko Balin naletio je, vozeći se na biciklu, na 7-godišnjeg dječaka Mirka Čaletu, koji je tom prilikom teže ozlijeđen. Dječak je prevezen u bolnicu, gdje je zadržan na liječenju. Izvidima je utvrđeno, da je do nesreće došlo krivnjom obojice.

PAO U BRODSKO SKLADIŠTE

Prilikom razgledanja broda »Šibenik«, 13. o. m. teže je ozlijeđen 12-godišnji Joško Škorić, koji je s osam metara visine pao u brodsko skladište. Dječak je pri padu dobio prijelom nadlaktice i lopatice, te je upućen u bolnicu, gdje mu je pružena pomoć. Njegov život nalazi se izvan opasnosti.

sličice

Igralište, koje je prošle godine podignuto iznad zgrade gimnazije, nema žičane ograde, pa za vrijeme igre lopta često odlazi na prostor, gdje je zasadena borova šuma. Otuda su i česte pritužbe organa Šumarije na da-ke ove škole. Ostaje rješenje: zabraniti igranje ili postaviti ogradu.

U Ulici Petra Grubišića, ispred pekarnice, naslagane su gomile smrekovog granja. O tome smo već jednom pisali, ali se do danas ništa nije učinilo. To je utoliko više potrebno ukloniti, jer je na tom mjestu ulica prilično uska.

Vidilica je, naročito za toplih dana, stalno posječena od naših građana. U posljednje vrijeme je primjećeno da je betonska ograda na jednom mjestu porušena. Ukoliko se i dalje bude čekalo na njen popravak, utoliko će, sigurno je, i posve i nestati. Preko toga ne bi se smjelo olako prijeći.

Košarkaško igralište na Tanaji, po svoj prilici, nema svog gospodarca. Ono se, nažalost, već odavno ne koristi, iako je za njegovu izgradnju utrošena prilična suma novca. Čunovato je, da se nitko nije sjetio da skinu žarulje. Sad je, međutim, već kasno, jer su gotovo sve poluplane.

Predavanje Hrvoja Macanovića

U prepunoj dvorani Sindikalnog vijeća, prošlog petka je Hrvoje Macanović, sportski urednik Radio Zagreba i poznati sportski radnik, održao predavanje pod naslovom »Amateri i profesionalci u sportu«. Predavač je u jednosatnom izlaganju na veoma interesantnan način objasnio sistem sportskog amaterizma i profesionalizma u pojedinih zemljama u svijetu. Poslije predavanja Hrvoje Macanović je odgovarao na niz pitanja, koja su mu postavljali pojedini slušaoci. Ovo predavanje, koje je pobudilo velik interes kod ljubitelja sporta, priredilo je šibensko Narodno sveučilište.

CIJENE NA TRŽNICI NEPROMIENJENE

Unatoč većoj ponudi nekih poljoprivrednih artikala, posebno krumpira, cijene na gradskoj tržnici ostale su i dalje nepromijenjene. Krumpir se prodavao po 24 dinara kilogram, svježi kupus 36, kiseli kupus 62, karfiol 46, salata 56, crveni luk 70, bijeli luk 180, grah 62 i 75, jabuke 58 i 68, limuni 260, naranče (jaffa) 260, suho grožđe 400, banane 360 i jaja 15 dinara po komadu.

S obzirom na male količine dopremljene ribe, cijene su još uvijek dosta visoke.

Upravni odbor poduzeća LUKA I SKLADIŠTA — ŠIBENIK

raspisuje

NATJEČAJ

Za popunjenje radnog mjesta - tri bolničara-ke. Plaća po tarifnom pravilniku. Pismene ponude uz opis dosadašnjeg rada dostaviti do 28. II. 1957. god.

„Gradski magazin“ trgovačko poduzeće Šibenik

Prodavaonica

RADIOCENTAR

Ulica 12. kolovoza 1941.

VRŠI PRODAJU:

Radioaparata i pribora, električnih štednjaka, hladnjaka, aparata za pranje rublja, usisača prašine i ostalog elektro-tehničkog materijala domaćeg i uvozne proizvodnje, uz najniže cijene.

VRŠI USLUGE:

Za stručni i solidni popravak svih vrsta radioaparata, uz najpovoljnije uvjete.

SPORT

„Lokomotiva“ - „Šibenik“ 2:1

Umjesto pobjede - poraz

U nedjelju je po sunčanom vremenu na stadionu »Rade Končar« odigran prijateljski nogometni susret između zagrebačke »Lokomotive« i domaće »Šibenika«. Pobjeđili su gosti s rezultatom 2:1 (1:0). Strijelci za »Lokomotivu« Broketa u 40. i Medle u 60. minuti, a Tedling u 49. minuti (iz 11 metara) za »Šibenik«. Pred oko 2.000 gledalaca sudio je Knez iz Šibenika.

»ŠIBENIK«: Bašić, Bujas, Šupe, Tambača, Iljadica, Tedling, Zorić, Đurić, Škugor, Stošić, Živković.
»LOKOMOTIVA«: Nežmah (Gabric), Balan, Šincek, Kukec, Kesić, Bobek II., Odžak, Broketa, Rauš (Sakač), Medle, Hmelina.

U prvom poluvremenu »Šibenik« je uslijed neefikasnosti svog navalnog reda, propustio priliku da odluči utakmicu u svoju korist. Petoricu u prednjoj liniji imali su u tom dijelu niz izvanrednih prilika, svakako više nego gosti na drugoj strani. Prvih 30 minuta »Šibenik« je stalno navaljivao, ali mnoge lopte tučivši u pored ili preko gola. Jednom prilikom je i staviva spriječila ulazak lopte u mrežu. Izgledalo je ipak da će igrači obiju momčadi poći na odmor bez zgoditaka. Ali pet minuta prije kraja obrana »Šibenika« učinila je fatalnu griješku i Broketa nije bilo teško

pronaći put do mreže. I umjesto da domaće momčad pođe u svlačionicu sa dva do tri zgoditka razlike, ta sreća poslužila je goste — prednost od jednog zgoditka dala im je priliku da u nastavku srede svoje redove. U tom dijelu »Šibenik« je izveo četiri udarca s ugla, a gosti nijedan. Jednom minutu šutnje odana je pošta preminulom igraču »Lokomotive« Josipu Zmari.

Odmah u početku domaći su snažno napadali i u 10. minuti Stošić je tukao iz povoljne situacije pored gola, a šest minuta kasnije to isto učinio je i Tedling. Malo zatim upropaštena je jedna idealna šansa. U protunapadu gosti umalo da nisu povelili. Jedna oštra lopta upućena je u pravcu Bašića, ali ju je Hmelina ledima zaustavio. Slijedi jedna lijepa kombinacija domaće navalnog reda i lopta je pored šume nogu, kraj same golcrte, otišla u aut. U 21. minuti »Lokomotiva« je izvela jedan napad. Broketa se uspio probiti kroz obranu »Šibenika«, izbio sam pred Bašića, ali je slabo tučena lopta pošla preko gola. Minutu kasnije na suprotnoj strani Zorić je iz izvanredne pozicije glavom tukao preko gola. U 25. minuti Nežmah je pobrao aplauz odličnom intervencijom.

Nastavak igre protekao je u uzbuđljivoj i oštroj tonu. Nakon izjednačenja Zagrepčani su preuzeli inicijativu u svoje ruke, zagrli mnogo bolje i u 60. minuti školsku griješku domaće obrane iskoristio je Medle, dovevši svoju momčad u vodstvo. »Lokomotiva« je veći dio nastavka bila premoćnija, no uza sve to i njena navalna petorka boluje od neefikasnosti. Iako se više igralo u polju »Šibenika«, ipak je domaći tim izveo 5, a »Lokomotiva« 4 kornera. Vratar Gabric, koji je zamijenio Nežmaha, istakao se u nekoliko navrata uspjelim intervencijama. Da domaći nisu više od jednog puta pogodili mrežu,

dobrim dijelom je »kriv« i odličan vratar »Lokomotive«. Posljednje minute pripadaju »Šibeniku«. Pred vratima »Lokomotive« redale su se rijetko uzbuđljive situacije, ali do promjene rezultata nije došlo, uslijed odlične obrane gostiju. »Šibenik« je u toku igre ubacio nekoliko igrača i to Arasa, Raka, Begu i Jelenkovića. Kod »Lokomotive« su se istakli Gabric, Balan i Kesić u obrani, a Medle i Hmelina u navali. Kod »Šibenika« su dobru igru pružili Bašić, Tambača, Iljadica, Tedling, Zorić i Đurić. Sudac Knez je u suradnji sa Bukićem i Crnogačom zadovoljio. (J.)

OMLADINA ČE POMOĆI ORGANIZACIJU SEOSKIH PARTIZANSKIH IGARA

U svim selima Kninske općine održat će se do kraja mjeseca travnja seoske partizanske igre. Na plenarnom sastanku Općinskog komiteta Narodne omladine, između ostalog, se razmatralo i pitanje održavanja seoskih partizanskih igara. Zaključeno je da se u svim selima odmah pristupi osnivanju odbora koji će voditi brigu oko organiziranja igara.

Seoska društva »Partizana« i ostale društvene organizacije pobit će se da partizanske igre obuhvate što veći broj seoske omladine.

Osim seoskih partizanskih igara predviđeno je također da se organiziraju i srednjoškolske partizanske igre.

DVIJE UTAKMICE »ŠIBENIKA« U SPLITU

U nedjelju 24. o. m. momčad »Šibenika« gostovat će u Splitu, gdje će se u uzvratnom susretu sastati sa »Dalmatincem«, a tri dana kasnije 27. o. m. »Šibenik« će odigrati prijateljsku nogometnu utakmicu sa »Hajdukom«. Na obim ovim utakmicama ekipa »Šibenika« nastupit će u najjačem sastavu.

MALI OGLASNIK

Prodaje se uz povoljnu cijenu zemljište površine 19.000 m², udaljeno od centra Šibenika 20 minuta. Teren se sastoji od vinograda, pašnjaka i krša za pašu. Adresa u redakciji lista.

IZGUBLJENA JE NAUŠNICA na putu od Bolnice do Poljane maršala Tita. Moli se poštenu nalaznik, da uz nagradu povrti (jer je draga uspomena) na adresu: Redakcija lista.

OBAVIJEST

Opće bolnice u Šibeniku

Upozoravaju se građani da je za prijem u bolnicu potrebno pridržavati se u cijelosti Uputstava o načinu financiranja i financijskog poslovanja u zdravstvenim ustanovama na području Narodne Republike Hrvatske (Narodne Novine broj 74/56), čiji čl. 9 i 10 propisuju:

Primitak osoba u bolnicu vrši se — izuzev u hitnim slučajevima — na temelju uputnice za bolničko liječenje, koju izdaje ovlašten liječnik (liječnik Doma narodnog zdravlja, Zdravstvene stanice, Dispanzera).

Osigurane osobe primaju se u bolnicu na temelju uputnice za bolničko liječenje izdane od ovlaštenog teritorijalnog nadležnog liječnika.

Osobe, za koje snose naknadu za liječenje narodni odbori (bilo u cijelosti ili djelomično) ili drugi organi i ustanove, primaju se u bolnicu na temelju uputnice za bolničko liječenje koju izdaje ovlašten teritorijalni nadležni liječnik.

Na uputnici osigurane osobe i osobe čiju naknadu za bolničko liječenje osnosi narodni odbor ili drugi državni organ, naznačuje se nadležni zavod za socijalno osiguranje, odnosno narodni odbor ili drugi državni organ, koji je obavezan na plaćanje naknade za bolničko liječenje dotične osobe.

Osobe iz prethodne rečenice — uz uputnicu za bolničko liječenje — dužne su prilikom nastupa u bolnicu pridonijeti na uvid isprave iz kojih se vidi ili dade zaključiti tko je obavezan na plaćanje naknade za njihovo bolničko liječenje.

U hitnim slučajevima prima ju se osobe u bolnicu na temelju potvrde dežurnog liječnika bolnice o hitnosti slučaja. Za ovakve bolesnike — u koliko nisu sami obavezni za plaćanje naknade — treba naknadno pridonijeti na uvid isprave iz kojih se vidi tko je obavezan za plaćanje naknade za bolničko liječenje.

Osobe, koje su obavezne da same plate naknadu za zdravstvene usluge, plaćaju prilikom prijema u bolnicu predujama za 10 dana liječenja. Nakon iskorisćenja tog predujma naplaćuje se od takove osobe daljnji predujam za 10 dana. Bolnica obračunava primljeni predujam nakon izlaska iz bolnice odnosno osobe.

HELIKOPTER NA RASKIAPANJE

Tvornica za izradu helikoptera u Palo Altou, u Kaliforniji, počela je da proizvodi helikoptere na rasklapanje teške svega 130 kilograma. Helikopter se u dijelovima može spustiti padobranom i jednom čovjeku potrebno je svega deset minuta da ga ponovo sastavi. Ovi minijaturni helikopteri namijenjeni su spasavanju nastradalih planinara, pustinskih istraživača i mornarima koji su poslizi brodoloma dopjeli na ostrva nepristupačna velikim avionima.

PROSLAVIO 102-GI ROĐENDAN NA SMUCKAMA

Da bi svojim prijateljima i poznanicima pokazao da je još čio i »mlad«, Vincenzo Toza iz Astija, u Italiji, spustio se na smuckama niz padinu jednog prilično strmog brjega. Vožnja se završila time što je smučar glavom upao u jedan snježni nanos. Nepovrijeđen, Toza se vratio u kuću da ispije još jednu čašicu u slavu svog — sto i drugog rođendana.

PRVI ATOMSKI LEDOLOMAC

Prvi ledolomac na svijetu koji će se kretati pomoću atomske energije moći će, bez obnavljanja pogonskog goriva, da krstari arktičkim vodama punih dvanaest mjeseci. Ledolomac se izgrađuje u jednom brodogradilištu u Lenjingradu. Prije kratkog vremena list »Literaturnaja gazeta« objavio je prve pojedinosti o prvom atomskom ledolomcu. Ledolomac će biti dug 134, a širok 27,6 metara, kretat će se brzinom od 18 čvorova na sat, a zapremina istisnuća vode iznositi će 16.000 tona. Za hlađenje atomskog reaktora upotrebljavat će se morskog voda.

PET RUDNIKA ZLATA OTKRIVENO U EGIPTU

Popodnevni kairski list »Al Masa« donio je 29. januara vijest da je u pustinji koja leži u istočnom dijelu Egipta, a u blizini Crvenog Mora, otkriveno pet veoma bogatih rudnika zlata. Sudeći po komadima starog stakla nadenog u hodnicima rudnika, izgleda da se iz njih vadilo zlato još u Starom vijeku. Uzlazi u rudnike bili su vjekovima skriveni pod debelim naslagama pustinskog pijeska.

KOLIKO JE SATI U KOSMOSU?

Da li vrijeme u kosmosu stoji ili protiče brže nego na Zemlji? Za vasijske putnike budućnosti to predstavlja veoma važno pitanje. Prema teoriji teže koju je postavio Albert Ajnštajn, jedan sat radi brže u kosmosu nego na Zemlji. O-

vaj dio Ajnštajnovne teorije bit će provjeren narednih godina, to jest kad bude ostvarena zamisao o odašiljanju u vasionu vještačkih zemljinih satelita. Naime, u svaki od vještačkih satelita koji će, ako se predviđanja ostvare, već tokom 1958. godine biti odaslani u vasionu, nalaziti će se ugrađen po jedan atomski sat. Pomoću naročito objektivna proticanje vremena van atmosfere, koje će bilježiti atomski sat u satelitu, upoređivat će se s pokazivanjem vremena na istom takvom satu na Zemlji. Ako je Ajnštajnova teorija tačna, sat na Zemlji ići će sporije od onoga u vještačkom satelitu.

JEDANAEST GODINA VOZNJE PREKO TENKOVSKIH MINA

U blizini Lila, u Francuskoj, na veoma prometnoj autostradi »Nacionalni put 40«, otkrivene su krajem prošlog mjeseca dvije neeksplozivne protivtenkovske mine i jedna artiljerijska granata kalibra 155 milimetara. Za proteklih 11 godina preko tih mina, koje su se nalazile neposredno ispod asfaltnih prevlake, prešle su milijune vozila. Kako ove mine, zaostale iz posljednjeg rata, nisu eksplodirale, predstavljaju pravu misteriju.

Mine su bile otkrivene sasvim slučajno, prilikom raskrčavanja ostataka jednog porušenog mosta. Radovi na raskrčavanju odmah su obustavljeni, a saobraćaj zabranjen sve dok stručnjaci za demontiranje »živih« mina ne obave svoj posao.

MOŽDA NISTE ZNALI

Potrošak šećera u Jugoslaviji — Prije rata Jugoslavija je bila među posljednjim zemljama po potrošnji šećera. Naime, godišnje je trošeno po stanovniku svega 4,2 kg šećera, a 1954. godine potrošeno je 9 kg. Iako je naša današnja proizvodnja veća od predratne, ipak godišnje uvozimo između 10 i 45 milijuna kilograma šećera.

Naši najveći rudnici ugljena — Najveći rudnici ugljena u našoj zemlji jesu: Raša u Istri sa godišnjom proizvodnjom od 800.000 tona pravog kamenog ugljena, Banovići sa 1,2 milijuna tona mrkog ugljena i Kreka sa 2 milijuna tona lignita.

Broj radiopretplatnika u našoj zemlji — Krajem 1954. godine bilo je kod nas oko 500.000 radiopretplatnika, dok je 1939. godine bilo samo 155.000. Danas na jedan radioaparatus dolazi 35 stanovnika, a 1939. god. dolazilo je na jedan radioparat na stotinu stanovnika.

Vrijednost 1 kilograma prerađenog čelika — Švicarski urari plaćaju 1 kg švedskog čelika 42 franka, a kad ga prerade u opruge za satove onda se 1 kg tih opruga prodaje za 414.000 franaka.

Najduži tunel na svijetu — Simptomski tunel na granici Švicarske i Italije je najduži na svijetu. Podignut je 1906. godine, a dug je 19700 metara. Kroz tunel prolazi dnevno prosječno 50 vlakova, koji prevezu godišnje više od milijun putnika i 137000 vagona robe.

Koji je evropski narod najtrezveniji — Narodi sjeverne Evrope spadaju među najtrezvenije, a na prvom mjestu su Finci. U Finskoj godišnji potrošak vina po glavi stanovnika je samo pola litre a u Francuskoj 150 litara. Belgijanci popiju godišnje 168 litara piva, dok Finci samo 5 litara.

Koliko deva izdrži bez vode — Deva je s pravom prozvana »ladom pustinje«, jer služi kao glavno prijevozno sredstvo u žarkoj pustinji. Ona lako izdrži po nedjelju dana i više da ne pije vode. Kad ožeđni popije odjednom i 60 litara. Deva se znojiti tako malo da joj je koža uvijek suha, pa na taj način ekonomično troši primljenu vodu.

Opasnost od termita — Termiti su jedna vrst mravi koji u velikim skupinama žive u podzemlju. Domovina im je Afrika i Azija, ali već nekoliko godina ova podmukla vojska kreće na Evropu i glavnina joj je već u Španiji, a prethodnice u mnogim zemljama Evrope. Oni napadaju stare građevine i mogu ih potpuno razoriti. Zavuku se u stare zidove i knjižnice, pa ih iznutra potpuno izgrizu, a da se to izvana nikako ne vidi. Nije rijedak slučaj da su termiti u Africi i Aziji razorili čitava sela iz kojih su stanovnici morali pobjeći.

ODIJELO KOJE SE NE MOŽE ISPRLJATI

Jedna američka tekstilna kompanija pronašla je kemijsko sredstvo za zaštitu tkanina od vode, ulja, masti i svega onoga što na tekstilu ostavlja mrlje. To zaštitno sredstvo, nazvano »skočgard«, primjenjuje se u završnom stadijumu procesa proizvodnje tkanina, i to uglavnom štofova za zimske kapute i muška odijela, gabardena, tropikala i lakih ženskih štofova. Na odijelo izrađeno od materijala impregniranog »skočgardom« može se prusuti čitava boca ulja, a da na njemu ne ostane ni najmanja mrlja. Tkanine impregnirane »skočgardom« ne razlikuju se izgledom od običnih istorodnih materijala.

BRIKET OD STRUGOTINE

U Stuttgartu je nedavno prikazana jedna mašina pomoću koje se može, bez ikakvog ljepljivog sastojka, samo od strugotine i šuški praviti drveni briket. Za jedan sat ova mašina preradi dva kubna metra strugotine i drugih sitnih otpadaka drveta u 200 kilograma drvenih briketa. Jedna od prednosti ove mašine jeste ta što je pokretna, tako da se njome mogu naizmjenično služiti više manjih strugara ili stolarskih radionica. Mašinom upravlja samo jedan čovjek.

MALI SAVJETI

SUDOVI OD ALUMINIJA — Čitav niz jela ne smije se pripremati u posudu od aluminijske. U njemu, na primjer, ne može čvrsto da se lupa snijeg od bje lanaca, a osim toga on u takvom sudu postaje siv. Kava i čaj izgu be svoju prirodnu boju. A ako se u loncu od aluminijske kuhaju neoljušteni krumpiri, takav lonac vremenom pocrni.

DA GUMA PONOVO POSTANE ELASTIČNA — Da bi otvrdle gume stvari ponovo postale elastične dobro je ostaviti ih nekoliko minuta da postoje u slabom rastvoru glicerina. Veće predmete treba dobro istrljati glicerinom.

KADA RUBLJE POŽUTI — Od dugog stajanja treba ostaviti 24 sata potopljeno u kiselom mlijeku. Poslije toga oprati ga u čistoj vodi.

GUME NA NOGAMA KUHINJSKIH STOLICA — Za vrijeme rada u kuhinji stolice se moraju često premješati. Ta lupa je nesnosna ako je pod od betona ili pločica. Ako na noge stolice priljepite po jedan komad gume, otklonit ćete tu neprijatnost. Za to mogu poslužiti stari gumeni donovi, koji se i tako gotovo nikad potpuno ne izližu.

ČUVAJTE KORE OD NARANČE — Svježe naranče operite i kad je voda sa njih otkapala, oštrim tankim nožem brižljivo odvojite samo žutu koru. Koru prijesno u isjeckajte a zatim slažite u staklo za kompot: red sjeckane kore, pa sloj meda, itd. Čvrsto povezano staklo držite na hladnom mjestu. Poslije izvjesnog vremena dobit ćete od toga aromatičan sok, koji možete upotrebiti za svakovrsne slatkiše i voćne sa late. Isto tako ovaj sok je dobar kao dodatak za razne aromatične napitke i fine koktele.

VADENJE ŽUMANCETA — Na oba vrha jajeta treba da izbušite većom iglom ili šiljastim nožem po jednu rupu. Zatim nagните jedan vrh naniže. Kroz rupu će isticati bjelance a žumance će ostati u jajetu. Žumance možete ostaviti u jajetu; on će ostati nekoliko dana svježe.

MIRIS OD RIBE — Neprijatan miris od riba sa ruku i iz sudova brzo se otklanja ribanjem ta logom od crne kave.

PRANJE I ČIŠĆENJE PRLJAVIH KIŠOBRANA — Priljav kišobran ne treba nikada prati kada se već osušio. Još dok je vlažan razapeti ga i oprati čistom mlakom vodom, kojoj treba dodati jednu kašiku kamonjaka. Poslije pranja, ispirati ga dobro očetnom vodom da prevlaka ne bi izgubila boju.

Sasvim stari kišobrani obično propuštaju vodu, ali se mogu lako ponovo impregnirati. Uzeti je dnu kašiku parafina i otprilike 30 kasika petroleja, pa sve zajedno dobro promućkati, dok se parafin potpuno ne sjedini sa petrolejom. Sa tom tekućinom dobro oprati prevlaku. Otvoren kišobran metnuti da se suši na zraku, ali ne na suncu. (S. S.)

PERSONALNA KOMISIJA Narodnog odbora kotara Šibenik

raspisuje

NATJEČAJ

ZA OVE SLUŽBENIKE

1. Geometra u Uredu za katastar u Šibeniku (uvjeti: svršena srednja tehnička škola odnosno geodetski tehnikum i položeni stručni ispit),
2. 2 daktilografa II. klase (uvjeti: niža stručna sprema),
3. 1 službenika u Uredu za katastar u Kninu (uvjeti: nepotpuna srednja stručna sprema).

Rok dostave ponuda sa kratkom biografijom do 28. II. 1957. godine.

NARODNI ODBOR OPĆINE PRIMOSTEN Komisija za izbore i imenovanja

raspisuje

NATJEČAJ

Za popunjenje slijedećeg upražnjenog službeničkog mjesta u Narodnom odboru općine:

1. SLUŽBENIK u upravu prihoda sa srednjom stručnom spremom, položenim stručnim ispitom ili nižom stručnom spremom sa 5 godina stručne prakse na istim poslovima.
- Uvjeti: Osnovna plaća prema Uredbi o zvanjima i plaćama službenika državnih organa, a dopunska prema dopunskim plaćama službenika NO-a općine.
- Rok natjecanja do 28. II. 1957. godine.
- Molbe sa biografijom dostavljati NO-u općine Primošten.

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik
Uređuje redakcijski kolegij
Glavni i odgovorni urednik

Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica
Jelke Bučić 5 - Tel. br. 5-62

Tekući račun: Narodna banka
Šibenik broj 531-T-292

Rukopisi se ne vraćaju

Pretpлата za tri mjeseca 130,
za pola godine 260, a jednu
godinu 520 dinara

Tisak: »Štampa« Šibenik